

MOOI in beweging

Missiegedreven ontwikkeling van onderzoek en innovatie

Kwartiermakers WP2

Dr. Remo Mombarg

Dr. Annemarie de Witte

MOOI in beweging

Strategisch plan

Wicked problem 2: Kinderen en jongeren bewegen minder en hun motoriek gaat achteruit.

Met dank aan:

Sacha Boekelder
Gerlinde van der Stok
Martine Hoofwijk
Amika Singh
Annet Komen
Bart Poot
Bert Steenbergen
Esther Hartman
Femke van Abswoude
Jaap de Graaf
Jacob Nienhuis
Johan Koedijker
Joost van Geel
Lars Cornelissen
Maarten Stevens
Mariëlle van Splinter
Noor Willemsen
Sanne de Vries
Simon Cageling
Theo de Groot
Titia Lekkerkerk
Wim van Gelder
Wouter Hoogland

MOOI in beweging WP2 reis	4
1. Totstandkoming	6
Crew	6
Bijeenkomsten	6
Schrijf- & feedbackproces	7
2. Visie en missie	8
Systeembenadering	8
3. Analyses	10
Kennis en innovatiescan crew	12
Analyse en prioritering innovatievensters	13
4. Strategie	18
Levensloopbenadering	18
Contextenbenadering	22
Factorenbenadering	26
Legitimering systeemaanpak	29
Samenhang en prioritering 2024-2027	30
Regie	33
Basisuitrusting	33
Dwarse thema's	34
5. Financiering	36
Advies uit adviesrapport "De mogelijkheden van subsidies en fondsen"	36
Financieren kennis- en innovatievragen	38
6. Toekomst	39
Huidige praktijk en bestaande netwerken	39
Toekomst en wensen crew	39
Literatuur	41
Bijlagen	42
1. Overzicht betrokken WP2 crew leden	43
2. Geraadpleegde experts	43
3. Uitwerking innovatievensters levensloop, context & factoren	44
4. Samenvattingen regelingen	51
5. Beoogde netwerken per onderzoeksvraag	65

MOOI in beweging WP2 reis

We gaan op reis met zijn allen, met als ultieme doel meer en beter bewegen voor alle jeugd van 0 tot 18 jaar. Goed en genoeg bewegen voor iedereen is wat we willen. Maar wat hebben we nodig ter voorbereiding? Allereerst kijken we waar we goed in zijn, wat we al hebben, op zoek naar nieuwe ideeën en vooral wat we nodig hebben om ons doel te bereiken. We kiezen ervoor om op basis van theorie drie benaderingen uit te stippelen. De **levensloopbenadering**, de **contextbenadering** en de **factorenbenadering**, elk met hun eigen kansen en uitdagingen. Elke benadering heeft zijn eigen strategie die in de loop ter tijd bij elkaar komen, van elkaar leren en elkaar versterken. We beschrijven de strategie met de meeste kans van slagen wat niet wegneemt dat andere keuzes niet kansrijk kunnen zijn. Zoals altijd op reis kan je van benadering wisselen en kruisen de paden zich. Neem onderweg kennis mee, verzin en onderzoek ideeën, deel dit met medereizigers en leg het vast voor het nageslacht. Om de kansrijke routes te realiseren is natuurlijk geld nodig, zoek wat passend is per route en stem je plan af op de omstandigheden. Daarnaast is een goede stabiele basisuitrusting onmisbaar, stop in je rugzak wat je altijd nodig zal hebben voor onderweg en vertrouw op de reis.

Ontdek

Verwonder

Sla nieuwe paden in

Durf te falen

Leer ervan

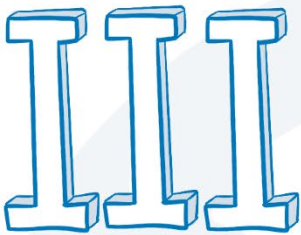
Maak anderen enthousiast

Neem ze mee

Recht op ons doel af, impact maken, we doen dit samen!

MOOI IN BEWEGING

STRATEGISCH PLAN

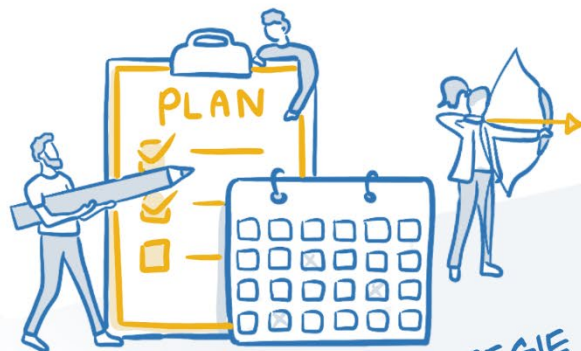
FINANCIERINGSVORMEN

HOOFDSTUK 6

PRIORITEREN

HOOFDSTUK 4

STRATEGIE

HOOFDSTUK 5

2040

1. Totstandkoming

Hieronder wordt het totstandkomingsproces van het strategisch plan beschreven. Om het strategisch plan te ontwikkelen zijn er deelnemers uit verschillende geledingen geselecteerd en is een crew gevormd. Met die crew zijn verschillende bijeenkomsten georganiseerd om een gedragen aanpak van het strategisch plan te ontwikkelen.

Crew

Om te komen tot een gezamenlijk gedragen strategisch plan is een crew samengesteld. Voor dit plan is een afspiegeling nodig van alle relevante stakeholders die (mogelijkerwijs) betrokken zijn bij Wicked Problem 2 (WP2). Daarom zijn in deze crew kennisinstellingen, bedrijven, maatschappij, stichtingen, onderwijs en overheid vertegenwoordigd. Naast de quadruple helix is er ook rekening mee gehouden dat de crew een afspiegeling is van het werkveld, geografisch verdeeld over Nederland, diverse leeftijden en een evenredige man/vrouw verdeling. Een totaaloverzicht van alle betrokkenen zie bijlage 1.

Enkele betrokkenen die we willen uitlichten zijn de zogenaamde “unusual suspects”. Een van de unusual suspects is **Maarten Stevens**, CEO bij **8D Games**. Techniek als vloek en/of als zegen geldt zeker ten opzichte van sport en bewegen. Zijn serious gaming en ondernemersblik is waardevol en dient als blikverruimer in de crew. **Wouter Hoogland**, senior adviseur sport bij ICS adviseurs, is ook als unusual suspect te benoemen. Wouter is voorzieningsplanner op het vlak van sport- & beweegaccommodaties, -parken en -pleinen. Door de brede blik vanuit de omgeving krijgen de plannen ook de input vanuit het omgevingsgericht denken.

Figuur 1: Crew van Wicked Problem 2. Elk crewlid heeft een “Meer en beter bewegen bal” van FC Groningen gekregen. Deze bal heeft elk lid doorgegeven aan iemand die het verdient om meer en beter te bewegen.

Bijeenkomsten

Om te komen tot dit gedragen strategische plan zijn 4 bijeenkomsten georganiseerd met de crew onder leiding van **Sacha Boekelder** van innovatiepartner **Forty**.

Bijeenkomst I:

De eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaken, verdiepen in MOOI in Beweging en het vormgeven van de gezamenlijke visie en missie. De opgestelde visie is vervolgens voorgelegd aan de brede achterban (n=158, respons 18%) om te komen tot een gedragen visie (hoofdstuk 3).

Bijeenkomst II:

Nadat de gezamenlijke visie en missie bepaald zijn, zijn we in de tweede bijeenkomst ingegaan op de analyses (hoofdstuk 4). Doel van de analyses was om inzicht te krijgen in de kennis- en innovatiehiaten.

Hiervoor hebben we gezamenlijk innovatievensters (bijlage 3) ingevuld met als belangrijkste vragen: “Wat weten we nog niet?” & “Met welke opdracht moet de innovator aan de slag?”.

Bijeenkomst III:

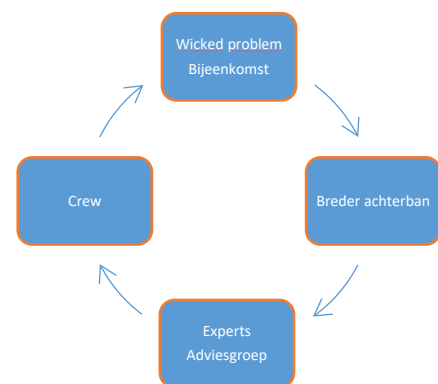
Nadat de visie, missie en analyses opgesteld zijn hebben we in de derde bijeenkomst gefocust op prioritering. Op basis van de innovatievensters: **levensloop**, **context** en **factoren** is gekeken naar de kennis- en innovatiehiaten en vragen. Deze vragen heeft de crew ingedeeld op kansrijkheid en impact om te komen tot een prioritering (hoofdstuk 5). Daarnaast is er een opstart gemaakt met mogelijke financieringsvormen (hoofdstuk 6) door middel van een presentatie gegeven door **Danielle de Boer (Innofius)**.

Bijeenkomst IV:

In de vierde en tevens laatste crewbijeenkomst is er gezamenlijk een strategie bepaald op de prioriteringsvraagstukken en is het gesprek gevoerd over het toekomstbeeld van WP2 en de bestaande crew (hoofdstuk 7).

Schrijf- & feedbackproces

Een gezamenlijk gedragen strategisch plan is uitgangspunt en hiervoor zijn uiteraard de crew en de adviesraad betrokken. Daarnaast is ook de brede achterban van WP2, experts en ministerie van VWS betrokken om op aangegeven onderdelen feedback en sturing te geven. Na crew bijeenkomst II en IV zijn de uitkomsten ter validering voorgelegd aan een bredere achterban van 158 belangstellenden via ZonMw en een groep experts die de quadruple helix representeren (bijlage 2). Op deze manier zijn de visie, missie, strategie en de nadere inhoud telkens gevalideerd. Dit zorgt ervoor dat een brede(re) groep van professionals zich achter de visie schaart en er alvast interesse is gewekt om het probleem vanuit een brede invalshoek te benaderen. Dit feedback proces is in onderstaand figuur 2 samengevat. In de eerste ronde is de adviesraad meegenomen in het plan van aanpak en de crewsamenstelling. Op basis van dit eerste advies is de crew en de opzet verrijkt met extra deelnemers. Na de crewbijeenkomst is de gekozen visie en missie voorgelegd aan de bredere achterban. De gekozen missie is op basis van dit commentaar bijgesteld en wat concreter geformuleerd. Parallel hieraan is er op aanvraag van de kwartiermakers een informerend college over systeemverandering gegeven door Derk Loorbach. Op basis van bijeenkomst II zijn de innovatievensters ontwikkeld. Deze benadering is ook voorgelegd aan de adviesraad en aan een delegatie van VWS. Deze groeperingen hebben bevestiging gegeven van de gekozen richting en daarnaast aandacht gevraagd voor de dwarse thema's (integraal samenwerken en de klant centraal, techniek en data benutten & veilig sportklimaat creëren) en scherpe(re) keuzes. Dit advies is ter harte genomen in bijeenkomst III waarin een prioritering van kennis- en innovatievragen is bepaald. Deze prioritering is opnieuw gedeeld met een bredere achterban en de feedback hiervan is verwerkt. Tot slot heeft een specifieke groep experts het concept strategisch plan van feedback voorzien waarna het vervolgens voorgelegd is aan de MOOI adviesraad.

Figuur 2: Feedbackproces voor crew bijeenkomsten van WP2.

2. Visie en missie

Wicked Problem 2:

Kinderen en jongeren bewegen steeds minder en hun motorisch vaardigheden nemen af. Hun snelheid, kracht, coördinatie, lenigheid en uithoudingsvermogen verminderen. Hierdoor krijgen ze minder plezier bij het sporten en bewegen en hebben ze minder zelfvertrouwen. Ze zijn minder gezond, zowel nu als op latere leeftijd. Hoeveel kinderen en jongeren bewegen en sporten hangt af van de thuissituatie, de buurt en de school. Dat vraagt om een integrale aanpak. Een belangrijke factor hierbij is dat veel tijd achter computerschermjes wordt doorgebracht, waardoor er minder wordt bewogen. Dit onderwerp heeft voor kinderen, ouders, verzorgers en beleidsmakers meer prioriteit nodig. Het probleem groeit en we moeten investeren in de toekomst van onze samenleving. Hoe kunnen we het tij keren?

Om het tij te keren hebben we met de crew allereerst gewerkt aan het formuleren van een missie en een visie. Het gewenste lange termijnperspectief dat we als crew geformuleerd hebben:

Onze missie is dat alle kinderen van 0 – 18 jaar goed leren bewegen en voldoende gaan en blijven bewegen. Dit betekent dat we ervoor willen zorgen dat alle kinderen voldoende bewegingsvaardigheden hebben om deel te kunnen nemen aan zelfgekozen beweeg- en sportsituaties. Daarnaast willen we ervoor zorgen dat de kinderen en de omgeving op een dusdanige manier zijn afgestemd dat bewegen een natuurlijk en afdoende onderdeel van het leven gaat worden en blijven.

Systeembenadering

Om onze missie te bereiken is het nodig om meer inzicht te krijgen in de kennisvragen en innovatievragen omtrent het 'wicked problem': kinderen en jongeren bewegen minder en hun motoriek gaat achteruit. Belangrijk uitgangspunt is de behoeftevraag van de praktijk op de korte en lange termijn. Wat weten we nog niet en waarom en voor wie is deze kennis nodig?

Er zijn vele aspecten die invloed hebben op het (beweeg)gedrag van kinderen en jongeren. Er kan hierbij gedacht worden aan **interne factoren** (o.a. fysieke, sociaal-emotionele, psychologische aspecten),

contexten (o.a. school, ouders, digitaal) en maatschappelijke ontwikkelingen. Daarnaast brengt elke **levensfase** andere uitdagingen en kansen met zich mee. De beïnvloedende factoren spelen in op het beweeggedrag op drie verschillende niveaus: op micro-, meso- en macroniveau. Een transitie in het beweeggedrag bij kinderen en jongeren op landelijk niveau vraagt om veranderingen op microniveau, in het dagelijks leven van het kind (bijvoorbeeld actievere keuzes in vervoersmiddel, andere indeling vrije tijd), veranderingen op mesoniveau, van organisaties (bijvoorbeeld fietsbeleid en fietsenstallingen bij school, andere indeling van bewegen in en om de school, ander verdienmodel (sport)verenigingen) en om veranderingen op macroniveau, op nationaal en internationaal niveau (bijvoorbeeld in de sport- en beweeginfrastructuur, verkeersinfrastructuur (fietspaden), wettelijke norm bewegingsonderwijs op school). Het beweeggedrag van jongeren kan als een resultante van een systeem gezien worden. Een systeem is een entiteit die is samengesteld uit meerdere kleinere, met elkaar samenhangende, of op elkaar inwerkende onderdelen, en die door de relaties tussen de onderdelen enige mate van samenhang, ordening en complexiteit vertoont. Om gedragsverandering op langere termijn teweeg te brengen is een systeemaanpak gewenst. Systeemdenken biedt hier een oplossing voor en helpt om grotere patronen te herkennen in (beweeg)gedrag, de verbondenheid tussen verschillende onderdelen te zien en effectiever te veranderen. Systeemdenken is een holistische benadering van het probleem en het tegenovergestelde van individualistisch en lineair denken. Als men kijkt naar onderzoek en innovatie van sport en bewegen onder jongeren dan is er over de afgelopen decennia meer sprake van een aanpak gericht op de jongeren van op het hele systeem rondom de jongere. Vele subsidievormen omvatten eveneens niet de holistische aanpak waardoor een systeemverandering ingewikkeld is.

Om toe te werken naar normaliseren van beweeggedrag is er behoefte aan een systeemaanpak. Dit houdt in dat de gedragsverandering niet op het individu, maar ook op de omgeving van het individu gericht is. Binnen het wicked problem “meer en beter bewegen” hebben we gekozen voor drie benaderingen om de systeemaanpak te ontwikkelen. Zo gaat de **levensloopbenadering** uit van een historische benadering van systemen. De gedachte is dat het verleden van leerlingen en hun omgevingen invloed heeft op gedrag in de toekomst. Zo zal een gezin met sportieve successen in het verleden eerder geneigd zijn om een volgend sportief evenement te omarmen. De verwachting op succes is gebaseerd op ervaringen uit het verleden (o.a. The I-change Model (de Vries, 2017)). De **contextbenadering** gaat juist uit van de contexten die elkaar beïnvloeden en kunnen versterken. Zo zal een fietsapp in combinatie met fietslessen en goede fietspaden er sneller voor zorgen dat leerlingen naar school fietsen (Prins et al. (2020)). Tot slot is het vanuit de **factorenbenadering** mogelijk om individuele (a)-motivatie te compenseren met een sterk stimulerende fysieke- en sociale context. Een voorbeeld hiervan is de gedragsverandering met behulp van nudging (Forberger et al., 2020), waarbij een stimulerende omgeving, zoals het weghalen van stoelen, ervoor kan zorgen dat jongeren meer gaan staan en dus bewegen. Deze drie benaderingen staan niet op zichzelf maar zijn complementair aan elkaar, kennis en kunde van elke benadering dienen als input voor de andere benaderingen.

Om een systeemverandering op gang te brengen is het wenselijk om met experts te bepalen welke onderzoeks- en innovatievragen kansrijk zijn en welke vervolgens de meeste impact kunnen genereren. Via een co-creatieproces heeft de crew samengewerkt om zorgvuldig en onderbouwd bestaande kennis en innovatie te identificeren en inventariseren (hoofdstuk 4). Doelstelling is om vervolgens uitdagingen en strategie voor onderzoek en innovatie te bepalen (o.a. doelen, de doelgroep, het benodigde netwerk en de aanpak).

3. Analyses

De kennis- en innovatiescan van het Mulier Instituut (Singh et al, 2023) vormt de basis van deze analyse en is aangevuld met inzichten vanuit de crew. Hierbij is telkens het onderscheid gemaakt tussen beter en meer bewegen. Beter bewegen is gericht op de bewegingsvaardigheid van kinderen om deel te kunnen nemen aan de huidige en toekomstige bewegingscultuur. Meer bewegen is gericht op voldoende bewegen, waarbij kinderen tenminste 1 uur matig tot intensieve beweging per dag zouden moeten halen. Voor beide aspecten is gekeken wat de beschikbare kennis is over het probleem en eerder ontwikkelde innovaties. Hieronder volgt eerst een samenvatting van de belangrijkste bevindingen om vervolgens in te gaan op de analyse vanuit de crew. Vervolgens is de analyse geprioriteerd tot een kennis- en innovatieagenda.

Meer bewegen

Uit de bestaande gegevens komt naar voren dat kinderen onvoldoende bewegen. In 2022 voldeed 57% van de kinderen tussen de 4-11 jaar aan de beweegrichtlijnen, terwijl dit bij de 12 tot 17-jarigen nog maar 33% is. We weten dus dat veel kinderen te weinig bewegen en dat naast leeftijd, vooral geslacht, migratieachtergrond, onderwijsniveau, armoede en (gescheiden) ouders een rol spelen. Over het algemeen zijn arme, meisjes op het vmbo, met gescheiden ouders en een migratieachtergrond de doelgroep met de minste beweging. Dit geldt vooral voor de leeftijdsperiode op de middelbare school. In die levensfase wordt het meest gezeten. Totaal maar liefst 9 uur en 42 minuten per dag. Door het gebrek aan beweging gaat een grote groep kinderen een ongezonde toekomst tegemoet. Het is echter niet zo dat de laatste 20 jaar de bewegingshoeveelheid enorm is afgenomen. Daar waar in 2001 34% van de kinderen tussen de 12- 17 jaar voldeed aan de beweegrichtlijnen is dit in 2021 33%. Er wordt dus eigenlijk al meer dan twintig jaar structureel te weinig bewogen (RIVM, 2023).

Beter bewegen

Uit de bestaande analyse komt minder duidelijk naar voren dat de bewegingsvaardigheid van kinderen onvoldoende is. Uit de Peiling Bewegingsonderwijs bij kinderen in groep 8 (Timmermans et al., 2017) blijkt dat kinderen in het afgelopen decennium (van 2006 tot 2016) minder vaardig zijn geworden. Daarnaast blijkt dat de gestelde motorische einddoelen op de onderdelen balanceren, mikken en jongleren, hardlopen, springen, zwaaien en doelspelen slechts door zo'n 10% van de kinderen behaald wordt. Het is echter onduidelijk wat de benodigde bewegingsvaardigheid is en op welke leeftijd dit bereikt dient te worden. De bewegingsvaardigheid hangt samen met de inschatting van eigen vaardigheden, buitenschools sporten, intrinsieke motivatie, risicobereidheid, BMI, onderwijsniveau, geslacht en de aanwezigheid van een vakleerkracht. Over het algemeen zijn meisjes met een lage inschatting van zichzelf, overgewicht, beperkte risicobereidheid, geen sportactiviteiten naast school en met een groepsleerkracht, de minst vaardige kinderen. Door de beperkte vaardigheid neemt de kans af om deel te nemen aan diverse sport- en beweegactiviteiten. Hierdoor wordt de vaardigheid en bewegingsactiviteit mogelijk negatief beïnvloed. Over het algemeen kunnen we stellen dat kinderen steeds minder vaardig worden en dat daardoor de toegang tot de huidige en toekomstige bewegingscultuur belemmerd wordt.

Werkzame principes

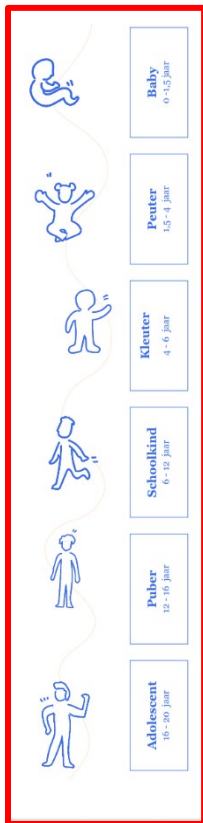
De vraag is echter op welke wijze meer en beter bewegen gerealiseerd kan worden. De kennis- en innovatiescan levert een analyse van de werkzame principes die dit probleem mogelijkwijs kunnen verhelpen. Voor een uitgebreide beschrijving verwijzen we dan ook naar dat document (Singh et al, 2023). Hieronder volgen nog even kort de kernpunten per leeftijdsfase:

Voor de jonge leeftijd (0-4 jaar) zijn er weinig studies die betrekking hebben op een combinatie van zit- en beweeggedrag. Bovendien is er weinig bekend over de verklarende factoren voor het gebrek aan beweging (Gezondheidsraad, 2022). Wel wordt gesuggereerd dat scholing van professionals, betrokkenheid van ouders, de omgeving en aandacht voor scherm- en zittijd meegenomen moeten worden in toekomstige studies. Tevens worden als aandachtspunten aangegeven dat er meer aandacht moet komen voor langlopende onderzoeken/projecten en aandacht voor aanpakken waarbij de onderliggende associaties tussen factoren onderzocht en gemonitord worden.

Voor 4 tot 12-jarigen zijn er meer gegevens bekend. Er zijn veel interventies geweest die plaats hebben gevonden binnen de schoolsetting, maar nauwelijks hebben geresulteerd tot langdurig meer bewegen (o.a. Love et al, 2019; Metcalf et al, 2012). Wel lijkt er meer effect gerealiseerd te worden door interventieprogramma's die bestaan uit meerdere componenten. De suggestie wordt meegegeven om bewegen een meer structurele plaats te geven binnen het onderwijscurriculum. Voor 4-12 jarigen blijken programma's gericht op beter bewegen over het algemeen effectief. De schoolsetting blijkt bij uitstek geschikt te zijn voor het versterken van de motorische vaardigheid, omdat dan alle kinderen bereikt kunnen worden. Hierbij zijn oefentijd, passend niveau en een vakdocent de effectieve principes die het beter bewegen versterken (Mombarg et al., 2022). Er is nog minder duidelijkheid over de rol van digitalisering, de koppeling met buitenschoolse contexten en de mogelijkheden om de oefentijd structureel voor alle kinderen in te bedden. Aandachtspunten zijn: (1) de vertaling van kennis naar manieren om bewegen structureel op scholen in te bedden; (2) de ontwikkeling en evaluatie van aanpakken waarbij bewegen op school integraal wordt benaderd; en (3) de ontwikkeling en evaluatie van aanpakken waarbij school als onderdeel wordt gezien van de bredere context waarin kinderen verkeren (bijvoorbeeld een gemeente brede aanpak).

Voor de leeftijdscategorie 12-18 jaar zijn er werkzame principes geïdentificeerd voor de hoeveelheid bewegen. De mogelijkheden om binnen en buiten de school te bewegen, de sociale ondersteuning, de veelzijdige fysieke beweegomgeving en een beweegprogramma kunnen de beweeghoeveelheid van kinderen beïnvloeden. De vraag is nog wel hoe deze factoren in gezamenlijkheid effect hebben en wat de rol van technologische middelen hierbij kan zijn. Bovendien blijken er in Nederland nog weinig meervoudige aanpakken onderzocht te zijn. Dit geldt nog sterker voor de bewegingsvaardigheid van kinderen. Vermoedelijk verwacht men dat de bewegingsvaardigheid van middelbare scholieren afdoende is. Uit lers onderzoek blijkt echter dat aan het begin van de middelbare schoolleeftijd een deel van de kinderen niet over fundamentele motorische vaardigheden beschikt (O'Brien et al., 2016; O'Brien et al., 2018). In Nederland zijn geen gegevens beschikbaar. Om het beweeggedrag van middelbare scholieren succesvol te kunnen beïnvloeden lijkt het nodig om factoren uit verschillende contexten (school, thuis, vrienden, buurtvoorzieningen) aan te pakken. Dit suggereert dat een integrale aanpak ook voor deze doelgroep belangrijk is. Ook is er tot nu toe relatief weinig onderzoek

waarin jongeren zelf een centrale rol spelen. Door in onderzoeken en projecten jongeren vaker vanaf het begin te betrekken, ontstaat meer begrip voor wat er speelt in hun beleving van het probleem en kunnen programma's ontwikkeld worden die beter aansluiten bij hun behoeften.

Kennis en innovatiescan crew

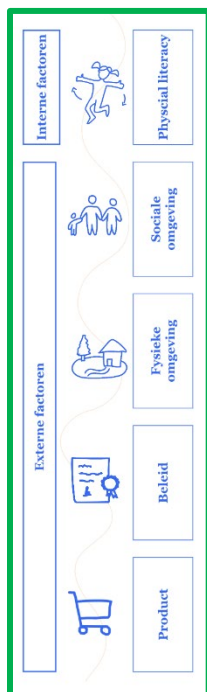
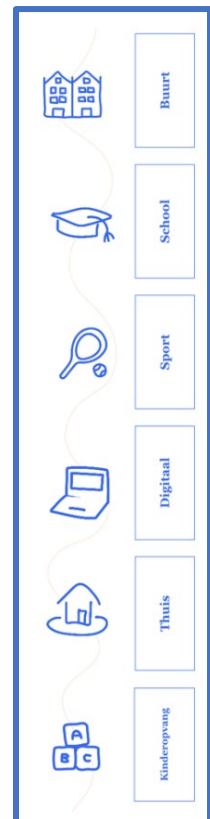
Tijdens bijeenkomst II van de crew is de kennis- en innovatiescan van het Mulier Instituut (Singh et al, 2023) gepresenteerd aan de crew. Parallel aan de kennis- en innovatiescan heeft de crew eveneens zelf een stand van zaken en wenselijke ontwikkeling bepaald. Het voordeel is dat er ongehinderd is nagedacht om tot oplossingen te komen. Dit hebben we gedaan op basis van drie benaderingen met elk hun eigen invalshoek. Voor elke benadering hebben we een innovatievenster opgesteld. De scan heeft als aanvullende informatie gediend voor de innovatievensters.

Innovatievensters

Het **innovatievenster levensloop** is gericht op de verschillende levensfasen van het kind. De gedachtegang hierachter is dat elk kind zijn of haar unieke levensloop ontwikkelt en ervaringen en vaardigheden meeneemt naar een volgende levensfase. Zo zal een kind met negatieve beweegervaringen op de lagere school ook minder snel deel willen nemen aan extra sportlessen op de middelbare school. Hierbij zijn we uitgegaan van zes levensfasen 0-1,5 jaar, 1,5- 4 jaar, 4-6 jaar, 6-12 jaar, 12-16 jaar en 16-20 jaar. Dit is vooral ingegeven door de verschillende contexten waar de kinderen op dat moment zich in bevinden.

Het tweede **innovatievenster contexten** is gericht op de verschillende omgevingen waarin kinderen zich bevinden. We onderscheiden de contexten kinderopvang, thuis, school, buurt, sportvereniging en digitaal. We denken dat deze omgevingen bepalend zijn voor het beweeggedrag van kinderen. Vooral de overgangen tussen deze contexten kunnen het beweeggedrag op positieve of negatieve manier beïnvloeden. Zo zal een lange reistijd van en naar school ervoor zorgen dat kinderen niet meer buiten kunnen spelen. Dit geldt bijvoorbeeld voor sommige kinderen uit het speciaal onderwijs.

Het derde **innovatievenster factoren** is gebaseerd op de individuele mogelijkheden en belemmeringen die elk kind ervaart. Dit zijn interne factoren in het kind zelf, zoals de eigen vaardigheid, motivatie en zelfvertrouwen. Daarnaast spelen externe factoren in de omgeving ook een belemmerende of faciliterende rol. Zo zal een kind met weinig motivatie om te gaan hardlopen dit toch gaan doen als zijn klasgenoot hem thuis komt ophalen voor een Urban run. Omgekeerd kan een gemotiveerde padeller gefrustreerd raken door de hoge baanhuur. Voor dit innovatievenster is het vooral de vraag hoe de

interne- en externe factoren zo gecombineerd worden dat er een plezierig en actief leven voor elk kind ontstaat.

Analyse en prioritering innovatievensters

Per innovatievenster en deelonderwerp is er door de crew antwoord gegeven op de vragen:

- Wat weten we al (feiten en cijfers)?
- Wat weten we nog niet?
- Wat zijn best practices?
- Wat zijn de werkbare principes?
- Waarom werkt het niet voor iedereen?
- Met welke opdracht moet de innovator aan de slag?

In tabel 1 zijn de vragen *“wat weten we nog niet?”*, *“met welke opdracht moet de innovator aan de slag?”* en *“met welke opdracht moet de innovator aan de slag?”* weergegeven per innovatievenster gegeven door de crewleden tijdens bijeenkomst III. De totale analyse van de crew is te vinden in bijlage 3.

De innovatievensters laten een grote verscheidenheid zien in kennis- en innovatievragen. Om te komen tot een concrete kennis- en innovatieagenda heeft de crew deze vragen geprioriteerd op kwaliteit, impact en kansrijkheid. Alle crewleden hebben vanuit hun expertise de onderwerpen gewaardeerd wat heeft geleid tot de gekozen kennis- en innovatievragen in tabel 2. In hoofdstuk 5 wordt de strategie per benadering uitgewerkt.

Tabel 1: Overzicht van de antwoorden op de vragen “Wat weten we nog niet?”, “Met welke opdracht moet de innovator aan de slag?” en “Met welke opdracht moet de innovator aan de slag?” voor de innovatievensters levensloop, context en factoren gegeven door de crewleden.

Analyse innovatievensters			
	Wat weten we nog niet?	Met welke opdracht moet de innovator aan de slag?	Uitgangspunten bij de innovatiewens:
Levensloop	<ul style="list-style-type: none"> • Wat is het beweeggedrag van het jonge kind en waardoor wordt deze bepaald? • Wat is de beweegrichtlijn voor deze levensfase? • Wat is er nodig om de peuter optimaal te begeleiden in hun bewegingsdrang? • Hoe kunnen we de kleuter optimaal stimuleren in hun motorische ontwikkeling? • Wat is het effect van de verschillende bewegingscontexten op het bewegen van het schoolkind? • Wat zijn de motieven van (niet) sportende adolescenten voor niet-sport gerelateerde activiteiten en op welke wijze kunnen we deze benutten? M.a.w. wat trekt hun wel aan? • Wanneer en hoe bewegen adolescenten door de dag heen? 	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe zorg je ervoor dat laagopgeleide niet bewegende/sportende ouders meer bewustzijn + meer tools rondom goed en meer bewegen krijgen? • Hoe creëer je een omgeving die bewegen min of meer afdwingt? • Hoe houd je de intrinsieke motivatie om te bewegen van kinderen (van deze leeftijd) in stand? Zowel in thuis als kinderdagverblijf. • Hoe kunnen we de maatschappij zo inrichten dat de intrinsieke motivatie van deze kinderen in stand blijft (zonder anderen te belasten) (integraal op school)? • Hoe organiseren we dat bewegen plaatsvindt over de hele dag binnen alle contexten (school, BSO, thuis..)? • Hoe krijg je niet sportende pubers (met name meisjes) in beweging met andere motieven dan sport? 	<ul style="list-style-type: none"> • 0-6 jaar als focus, omdat daar de motorische ontwikkeling plaatsvindt en de natuurlijke bewegingsdrang nog aanwezig is • Samenwerking tussen en over sectoren heen • Alleen in structurele vormen (duurzaam) • Afstemming boodschap richting ouders en kinderen • Aansluiten bij/behouden van intrinsieke motivatie
Context	<ul style="list-style-type: none"> • Wat is de samenhang tussen de verschillende contexten en de gemeenschappelijke invloed op het beweeggedrag? 	<ul style="list-style-type: none"> • Wat is het huidige en wenselijke Beweeg Vriendelijke Omgevingsbeleid en hoe kan dit integraal voor alle contexten gerealiseerd worden? 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpak moet wensen en behoeften en leefwereld van de doelgroep als uitgangspunt nemen en hen (de doelgroep) in alle fasen betrekken (mede-ontwerper, mede-onderzoeker, mede-implementator), dus niet rekening houden met maar kind centraal en degene die met de aanpak aan de slag moeten (innovatie

	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe verschillen de beleidsafdelingen samen kunnen werken om beweegvriendelijke omgevingen te creëren? • Hoe spelen opgenomen kan worden in de omgevingsvisie en uitvoeringsprogramma's door alle beleidsafdelingen? • Hoe we speelruimte inclusief kunnen inrichten (met/zonder beperking/ meiden, verschillende culturen)? • Hoe bewegen en sporten in niet-stedelijke gebieden in de verschillende contexten plaatsvindt? • Er is wel bekend hoeveel er bewogen wordt, maar nog niet wat de motieven en belemmeringen zijn in contexten? • Hoe we meiden in buitenruimte aan het bewegen krijgen? • Wat zijn succesfactoren van clubs die hun leden weten te behouden? • Hoe kunnen we het perspectief van kinderen benutten bij het ontwikkelen van de beweegomgeving? • Wat zijn de lange termijneffecten van digitale contexten zoals Pokemon go? (effect van digitale context) • Zijn er ook effectieve systeemaanpakken (bv gericht gezin) waarbij gebruik gemaakt wordt van contexten om beweeggedrag te beïnvloeden? • Hoe kunnen we ouders het beste bereiken en betrekken om in de thuissituatie het bewegen te beïnvloeden? • Wat zijn de kenmerken van de digitale context waarin kinderen zich bewegen? 	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe creëer je een (combinatie van) omgevingen die bewegen min of meer afdwingt? • Hoe organiseren dat bewegen plaatsvindt over binnen alle contexten (school, BSO, thuis..)? • Hoe krijg je de belangrijkste doelgroepen (meiden, kinderen met een beperking, kinderen met een lage SES, migratieachtergrond) in beweging door gebruik te maken van verschillende contexten? 	<p>moet wel implementeerbaar zijn in de dagelijkse praktijk) samenwerking tussen en over sectoren heen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De aanpak moet zich richten op meerdere contexten. Hierbij kan wel gestart worden bij 1 context, maar het doel is wel meerdere contexten.
--	--	--	--

Factoren	<ul style="list-style-type: none"> • Wat zijn de samenhangende effecten van interne en externe factoren? • Wat is de invloed van beleid op het beweeggedrag? • Hoe kunnen we de ondersteunende externe factoren goed inzetten in het dagelijks leven? • Wat zijn de gecombineerde doelen van de externe en interne doelen? 	<ul style="list-style-type: none"> • Wat zijn de actuele gegevens van de personen (vaardigheid, kennis, vertrouwen, motivatie, beweeggedrag) en de externe factoren op regionaal en landelijk niveau? • Op welke wijze kunnen externe factoren (sociale omgeving, fysieke omgeving en beleid) de interne belemmeringen van een persoon opheffen en zorgen voor voldoende beweeggedrag? • Hoe kunnen we buitenlands onderzoek vertalen naar Nederlandse situatie? 	<ul style="list-style-type: none"> • Subsidiestromen moeten gebundeld worden. • Er moet gebruik gemaakt worden van regionale cijfers om de aanpak context-specifiek te maken. • De plannen moeten meerdere jaren omvatten en bij voorkeur longitudinaal. • Er moet een businesscase ontwikkeld worden om duurzame borging te garanderen. • De doelgroep(en) zelf moeten betrokken worden bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie. • De transfermogelijkheden moeten opgenomen zijn in het plan (werkzame principes + implementatiestappen).
-----------------	--	---	--

Tabel 2: Kennis- en innovatievragen geprioriteerd door de crew van Wicked Problem 2; Kinderen en jongeren bewegen minder en hun motoriek gaat achteruit.

Kennis- en innovatie agenda			
Innovatievragen	Levensloop	Context	Factoren
	Focus 0-6 jaar	Focus verbinden contexten vanuit de schoolcontext	Focus externe factoren
	Hoe creëer je een sociale, fysieke en digitale omgeving die bewegen afdwingt voor kinderen van 0-6 jaar?	Hoe creëer je een (combinatie van) sociale, fysieke en digitale omgeving die meer en/of beter bewegen binnen alle contexten (school, opvang, sport, buurt, thuis) min of meer afdwingt?	Wat zijn de actuele gegevens van de personen (vaardigheid, kennis, vertrouwen, motivatie, beweeggedrag) en de externe factoren op regionaal en landelijk niveau? (Bijvoorbeeld middels een regionaal en nationaal dashboard-systeem dat elk jaar die data ververst)
	Hoe kunnen we zowel op nationaal als ook op regionaal en lokaal niveau beleidsmaatregelen en -initiatieven met elkaar integreren zodat deze elkaar versterken in plaats van naast elkaar te bestaan (voorbeeld op school bewegen)?	Hoe krijg je specifieke doelgroepen die momenteel onvoldoende (goed) bewegen waaronder meiden, kinderen met beperking, kinderen met een lage SES, migratieachtergrond in beweging in verschillende contexten?	
Kennisvraag	Hoe houd je de intrinsieke motivatie van het jonge kind (0-6 jaar) om te bewegen in stand?	Hoe behoud je bepaalde doelgroepen die wel in een bepaalde context actief zijn waardoor ze niet uitvallen?	Op welke wijze kunnen we externe factoren (sociale omgeving, fysieke omgeving en beleid) en de interne belemmeringen van een persoon opheffen en zorgen voor voldoende beweeggedrag? (werkzame principes onderzoeken)
		Wat is het wenselijke integrale sport- en beweegbeleid en hoe kunnen we dat realiseren?	

4. Strategie

In het vorige hoofdstuk zijn de belangrijkste kennis- en innovatievragen geïdentificeerd. In dit hoofdstuk richten we ons op de strategie om deze vragen te beantwoorden. De kennis en innovatievragen van de **levensloop**-, **context**- en **factorenbenadering** vragen elk om een eigen strategie. Er zijn verschillende netwerken en onderzoeksmethoden nodig om deze vragen te beantwoorden. Zo zal een **levensloopbenadering** voor het jongere kind meer afhankelijk zijn van ouders, terwijl een **contextbenadering** in elk geval professionals van de school moet bevatten. We blikken kort terug op de vragen om vervolgens na te gaan wat de gewenste aanpak is. Het gaat hierbij om het doel, de deelvragen, methode, menskracht, beoogde impact & kosten en looptijd. Voor elke benadering geven we daarna een fictief doorkijkje naar de toekomst. Tot slot sluiten we af met een prioritering en tijdslijn om de beoogde impact “*meer en beter bewegen*” ook daadwerkelijk te halen en beschrijven we enkele aanbevelingen voor een basisuitrusting.

Levensloopbenadering

Doel

Het doel is om te kijken of en hoe de intrinsieke beweegmotivatie van het kind vast kan worden gehouden. Daarnaast willen we een omgeving creëren die kinderen stimuleert om te blijven bewegen. De focus ligt op het jonge kind van 0-6 jaar, omdat daar de natuurlijk drang van bewegen afneemt. Als we dit voor deze levensfase weten te behouden, dan kunnen we doorschuiven naar volgende levensfasen. Uit de kennis- en innovatiescan blijkt eveneens dat voor deze doelgroep op het onderwerp meer en beter bewegen, het minst bekend is uit onderzoek.

Deelvragen

- Hoe creëer je een sociale, fysieke en digitale omgeving die bewegen afdwingt voor kinderen van 0-6 jaar?
- Hoe kunnen we zowel op nationaal als ook op regionaal en lokaal niveau beleidsmaatregelen en -initiatieven met elkaar integreren zodat deze elkaar versterken in plaats van naast elkaar te bestaan (voorbeeld op school bewegen)?

Figuur 3 geeft samenvattend de keuzes weer om in te zetten op vasthouden van intrinsieke motivatie, inzetten op een omgeving die bewegen stimuleert en de noodzaak om bewegen te borgen in beleid.

Figuur 3: Tekening van de strategie van kennis- en innovatievragen behorende bij innovatievenster levensloop.

Methode

We kiezen voor de opbouw: analyse-ontwerp-evalueren-verbreden (ontwerpgerichte cyclus in combinatie met effectiviteitsanalyse). In de analyse-fase verzamelen we gegevens over kinderen van 0-6 jaar en hun omgeving. We analyseren de belemmeringen in de sociale, fysieke (en digitale) omgeving voor het jonge kind, waarbij aandacht is voor de verschillende fasen: baby-peuter-kleuter. Vervolgens gaan we voor dezelfde levensfasen aan de slag om een sociale, fysieke (en digitale) omgeving in te richten die de natuurlijke drang tot bewegen stimuleert. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat er op de kinderopvang 'playzones' ingericht worden waarin begeleiders telkens nieuwe bewegingsprikkel (ballen, zand, muziek e.d.) introduceren. Het ontwerpen-evalueren gebeurt in iteratieve cycli met betrokken stakeholders. Telkens wordt voor elke veranderingen van sociale-, fysieke- (en digitale) omgeving onderzocht in hoeverre dit een effect heeft op het beweeggedrag.

Om antwoord te krijgen op de tweede vraag omtrent beleidsmaatregelen is er een landelijke groep van beleidsmakers en doelgroep-vertegenwoordigers (bijvoorbeeld ouders) nodig om huidige

regionale en nationale beleid te analyseren en te kanaliseren, zodat op regionaal niveau de sturende sociale- en fysieke omgeving mogelijk kan worden. Doelstelling is dat werkbare principes die voortkomen uit voorgaande vraag samen komen in beleidsmatige beslissingen. Vanuit een overkoepelende visie moet met sector-doorbrekende beleidsmakers (ruimtelijke ordening, onderwijs, gezondheid) onderzocht worden welke beleidsmaatregel welk effect heeft. Zo kan het instellen van een beweegregel “elk uur 15 minuten bewegen” hele andere effecten hebben dan “elk kinderdagverblijf moet ten minste één beweegcoach in dienst hebben”.

Uiteindelijk moet er op landelijk niveau een lerend netwerk ingericht worden waarbij de lokale ontwikkelinitiatieven uit de eerste deelvraag gekoppeld worden aan de beleidsexperimenten in de tweede deelvraag. Dit lerend netwerk kan gebruik maken van bestaande netwerken (o.a. landelijk kinderdagverblijf, ouderennetwerk, gezonde school, GGD) en zorgen voor de noodzakelijk opschaling.

Menskracht

Om de werkzame principes te analyseren zal een expertgroep van onderzoekers en praktijkprofessionals ingericht worden die effectieve kenmerken van de sociale, fysieke- (en digitale) omgeving inventariseert voor de verschillende levensfasen (baby, peuter, kleuter). Dit zal een combinatie van zijn van literatuuronderzoek en monitoring in verschillende omgevingen.

Voor de ontwerpfase zullen de belangrijkste stakeholders per levensfase betrokken worden om nieuwe inrichtingen van de omgeving te ontwikkelen. Dit betekent dat voor de peuterfase de pedagogische medewerkers een rol moeten spelen, terwijl in de schoolse periode de groepsleerkracht eveneens een rol speelt. Ook bedrijven en gemeente zullen hier als stakeholder vertegenwoordigd kunnen zijn. Het bedrijfsleven kan een wenselijke toevoeging zijn, omdat er vanuit die hoek de verbreding en (financiële) borging van de nieuwe inrichtingen georganiseerd kan worden

Om de verbreding van de ontwikkelde ideeën mogelijk te maken moet de beweegstimulering geborgd worden in beleid en moet er een lerend netwerk opgebouwd worden. Deze beleidsborging moet vooral komen van strategische beleidsmakers uit de diverse sectoren (o.a. ruimtelijke ordening, onderwijs en gezondheid). Dit kan ook belegd worden bij reeds bestaande strategische groepen, zoals bijvoorbeeld de Nationale Sportraad. Naast deze strategische beleidsmakers moet er ook een lerend netwerk ingericht worden om met en van elkaar te leren. Hierin komen de regionale ontwerpgroepen samen om ervoor te zorgen dat er sneller geleerd wordt. De menskracht om dit netwerk te stimuleren en te onderhouden kan bestaan uit procesbegeleiders en aansluiten bij reeds bestaande landelijke netwerken, zoals de gezonde school en de beweegalliantie.

Beoogde impact

De beoogde impact is gericht op het beweeggedrag van het jonge kind. Door een verandering van sociale, fysieke en digitale omgeving op basis van werkzame principes wordt de intrinsieke beweegmotivatie behouden en voldoet ieder kind tussen 0-6 jaar aan de beweegrichtlijnen. Daarnaast moeten wettelijke regelgeving en of afspraken ervoor zorgen dat de ruimte voor beweeggedrag geborgd wordt. De groep met sectordoorbrekende beleidsmakers moeten voor 2030 komen met een set essentiële beleidsmaatregelen en bijbehorende verantwoordelijken. De periode tussen 2030-2040 kan dan gebruikt worden om deze beleidsmaatregelen te institutionaliseren. Tot slot verwachten we ook impact van het

lerend netwerk. Middels doorlopende uitwisseling en een jaarlijks symposium moet het lerend netwerk van vier regio's in 2025, doorgroeid zijn naar een ontwikkelplek in elke provincie in 2030 om in 2040 ten minste 50% van de doelgroep tussen 0-6 jaar te kunnen bereiken.

Kosten en looptijd

Om beschreven levenslooponderzoek te kunnen financieren moet er een langdurig project opgezet worden. De eerste stap betreft het in kaart brengen van de werkzame principes. Hiervoor is het wenselijk om verschillende omgevingen in kaart te brengen. Op basis van deze principes kan dan het ontwerpgericht onderzoek gestart worden. De kosten voor het in kaart brengen van werkzame principes worden geschat op €50.000 a €60.000,- (dit is gebaseerd op de kosten van NRO onderzoek naar werkzame principes).

Daarnaast moeten er regionale ontwerpteams komen. Als we inzetten op de eerste zes levensjaren, dan is een minimale looptijd van zes jaar voor de hand liggend om de effecten van 1 generatie te kunnen monitoren. De kosten voor een regionaal ontwikkelteam zullen zo'n €60.000 per jaar bedragen en per regio zullen er 3 ontwikkelteams actief zijn (€180.000). Om een landelijke dekking te kunnen hebben gaan we uit van vier regio's. Per regio gaat een ontwikkelteam aan de slag voor een van de drie levensfasen: baby-peuter-kleuter om de sociale-, fysieke- en (digitale) omgeving te optimaliseren voor ieder kind (12 interventies). De kosten hiervan bedragen in totaal ongeveer (4 regio's * €180.000 * 6 jaar) €4.320.000.

De kosten voor het landelijk strategisch beleidsteam zullen uiteindelijk duurzaam gedragen moeten worden door de overheid. Een landelijk netwerk van een stedelijk en plattelandsnetwerk verdeeld over vier regio's vraagt om een financiële injectie. Ingeschat kost een landelijk netwerk ongeveer €50.000 per jaar.

Een fictief doorkijkje naar de toekomst

Om een beeld te geven van hoe een dergelijke werkwijze zich kan vertalen naar subsidierondes zijn hieronder een fictief doorkijkje naar de toekomst beschreven.

MOOI in Beweging; Meer en Beter bewegen

Het jonge kind

Deadline: september 2024

Looptijd: 2024-2030

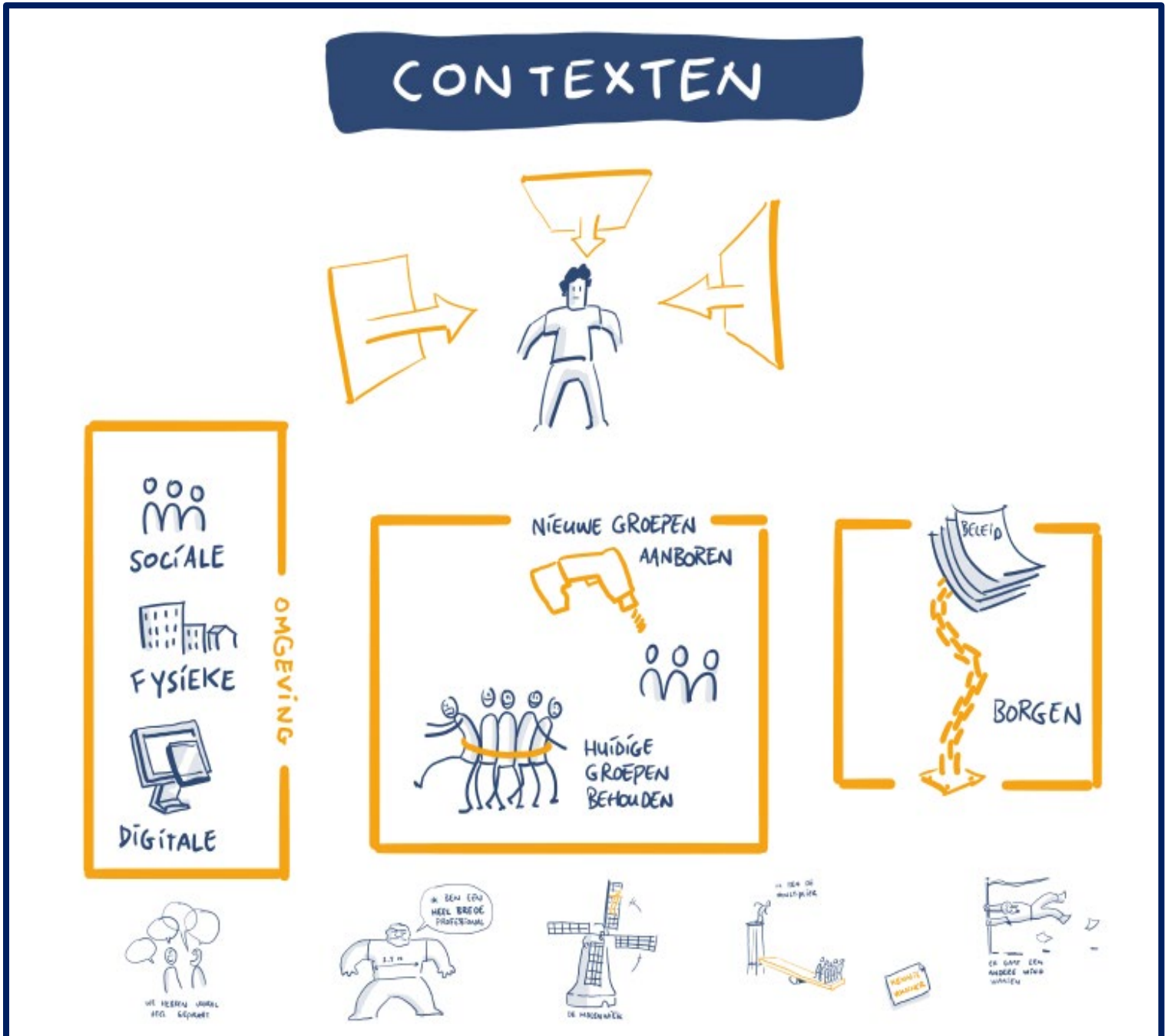
Met MOOI in Beweging ondersteunt ZonMw onderzoek naar het behoud van intrinsieke motivatie om te bewegen bij kinderen van 0 – 6 jaar. Deze subsidieronde richt zich op regionale netwerken van kinderdagverblijven, scholen en netwerkpartners (bv gemeente, JGZ, GGD). Doelstelling is om gezamenlijk met de doelgroep (ouders), belemmeringen en kansen in fysieke en sociale omgeving in kaart te brengen en te transformeren naar stimulerende mechanismen.

Contextenbenadering

Doel

Een (combinatie van) sociale, fysieke en digitale omgevingen creëren die meer en/of beter bewegen binnen alle contexten (school, opvang, sport, buurt, thuis) voor specifieke doelgroepen normaliseert.

Figuur 4 geeft samenvattend de keuzes weer om in te zetten op verbinden van contexten, bewegedrag behouden en het borgen in beleid.

Figuur 4: Tekening van de strategie van kennis- en innovatievragen behorende bij innovatievenster contexten.

Deelvragen

- Hoe krijg je specifieke doelgroepen die momenteel onvoldoende (goed) bewegen waaronder pubers, meiden, kinderen met beperking, kinderen met een lage SES, migratieachtergrond in beweging in verschillende contexten?
- Hoe behoud je het beweeggedrag van jongeren in de verschillende contexten?
- Wat is het wenselijke integrale sport- en beweegbeleid gericht op de contexten en hoe kunnen we dat realiseren?

Methode

We kiezen wederom voor de opbouw: analyse-ontwerp-verbreden (ontwerpgerichte cyclus). Als contexten worden gedefinieerd school, digitale omgeving, buurt, sportvereniging of thuis. In de analysefase brengen we met in kaart in welke contexten deze doelgroepen (bijvoorbeeld pubers met een lage SES of jongeren met een beperking/belemmering) wel of niet bewegen. Vervolgens gaan we met en vanuit deze doelgroepen aan de slag om de verschillende contexten beter aan te laten sluiten bij hun behoeften en mogelijkheden. Zo kan de introductie van slackline op school ook in de buurt vervolgd worden, omdat daar een parcours gecreëerd is. Door deze aanpak is het voor de verschillende doelgroepen mogelijk om gedurende de hele dag in de verschillende contexten te blijven bewegen. Het ontwerpen-evalueren-bijstellen gebeurt in iteratieve cycli met betrokken stakeholders. Telkens wordt voor elke verandering op school, digitale omgeving, buurt, sportvereniging of thuis onderzocht in hoeverre dit een effect heeft op het beweeggedrag. Dit levert voor de beweegarme doelgroepen nieuwe werkzame principes voor verschillende contexten op. In de verbredingsfase is er aandacht voor het delen van opgedane kennis over werkzame principes. Om dit mogelijk te maken wordt het molenwiek model geadviseerd. Hierbij zijn beleidsmakers en uitvoerende professionals van een context gekoppeld om informatie aan een ander koppel te geven. Op die manier vindt informatiedeling op beide niveaus plaats.

Als tweede vraag staat het behoud van het beweeggedrag centraal. Door veranderingen in omgeving (bijvoorbeeld de overgang van lagere naar middelbare school) kan het beweeggedrag onder druk komen te staan. Er zou onderzocht moeten worden welke ondersteuning er nodig is om deze jongeren aan het bewegen te houden. Dit kan door te kijken naar best practices in andere contexten (bijvoorbeeld leefstijlcoaches), maar ook door te experimenteren met verschillende vormen van bewegcoaching. We denken hierbij bijvoorbeeld aan een brede 'beweegcoach' die jongeren mee helpt om hun beweegwens te plannen en uit te voeren. Dit zou op scholen, maar wellicht ook digitaal plaats kunnen vinden, zodat alle jongeren bereikt worden. De ontwikkeling van deze nieuwe 'beweegcoach' zou gebruik kunnen maken van de principes van de leefstijlcoaches, maar doorontwikkeld moeten worden tot een beweegcoach voor jongeren.

Tot slot vraagt ook deze contextbenadering om borging in beleid om doorlopend bewegen in verschillende contexten mogelijk te maken. Vanuit de innovaties uit de eerste twee onderzoeksvragen komen werkzame principes naar voren die in beleid omgezet moeten worden. Voor de invulling van het beleid moet niet alleen nagedacht worden over de omgeving, maar ook over de benodigde menskracht en de organisatie van de activiteiten (hardware, orgware, software). Zo kan het noodzakelijk zijn om sportprofessionals binnen de vereniging op te leiden tot sportbegeleiders die zorgen voor een brede motorische basis of social-media software in te zetten om beweegarme doelgroepen te bereiken.

Menskracht

Uitgangspunt voor de eerste onderzoeksvraag is dat de verschillende contexten en de behoefte van de bewegarme doelgroep centraal staan. De doelgroep zelf is altijd medeonderzoeker, ontwikkelaar en uitvoerder, waardoor de oplossingen ook daadwerkelijk aansluiten bij de behoeften. Om dit voor elkaar te krijgen kunnen consortia met professionals vanuit de verschillende contexten zich aanmelden. Hierbij moet in elk geval de context school aanwezig zijn, omdat alle kinderen een groot deel van de week zich in deze context begeven. Om het beweeggedrag van verschillende doelgroepen te onderzoeken en te bepalen welk effect een verandering heeft, zal een kennisinstelling onderdeel van het consortium moeten zijn.

Voor de tweede onderzoeksvraag moet een combinatie van onderzoekers, leefstijlexperts en schoolprofessionals (leerkrachten, mentoren, schooladviseurs) samengebracht worden om best practices te analyseren en het effect van nieuwe aanpakken te bepalen. Uiteindelijk zal dit waarschijnlijk leiden tot een nieuwe beweegcoach die in verschillende contexten (maar zeker ook digitaal) actief is. Voor de digitale optie is het noodzakelijk zijn om experts vanuit dat domein toe te voegen aan het consortium.

De derde kennisvraag over beleid zal uiteraard door beleidsbepalers getrokken moeten worden. Voor de verschillende contexten moeten de beleidsbepalers betrokken zijn om mee te denken over de aansluiting van een meerjarenbeleid op een dergelijk programma. Zo zal de gemeente meedenken over de invulling van de beweegvriendelijke omgeving in de buitenruimte en de schooldirectie over een invulling van een dynamische schooldag. Voor de ontwikkeling van dit plan kan gebruik gemaakt worden van bestaande netwerken tussen scholen, brede organisaties zoals JOGG, vereniging van gemeentes, sportkracht 12 en dergelijke. Het is essentieel dat alle contexten betrokken zijn. Hierbij moet ook expliciet gedacht worden aan de digitale netwerken, zoals instagram, discord en tik tok.

Beoogde impact

De beoogde impact is gericht op de bewegarme doelgroep. Door met deze doelgroep meer mogelijkheden in de verschillende contexten te creëren, zal het beweeggedrag toenemen. Deze groep moet in gelijke tred gaan lopen met het beweeggedrag van leeftijdsgenoten. Een vergelijkbaar effect moet gerealiseerd worden door de beweegcoach. De inzet van de beweegcoach zal leiden tot behoud of herstel van beweeggedrag bij de gecoachte doelgroep. Voor 2030 is er de ruimte om deze functie verder te ontwikkelen. Tussen 2030 en 2040 zal deze functie verder geïmplementeerd worden. Tot slot zal de groep beleidsbepalers moeten komen met een aantal richtlijnen om de drempels tussen de verschillende contexten te slechten. Dit moet leiden tot landelijke richtlijnen in 2030 en verdere institutionalisering voor 2040. Met name beweegbeleid voor scholen zal een nadrukkelijker richtlijn moeten krijgen.

Kosten en looptijd

Om het beweeggedrag van verschillende doelgroepen in de verschillende contexten te bepalen en te veranderen zijn er verschillende onderzoeksteams noodzakelijk. Afhankelijk van analyse van specifieke bewegarme doelgroepen schatten we in dat er zo'n 4 a 5 teams opgezet moeten worden (o.a. jongeren met een beperking, jongeren in armoede, jongeren in achterstandssituaties). Hierbij is afstemming met wicked problem 1 waarschijnlijk gewenst. De benadering waarin verschillende contexten vertegenwoordigd zijn vraagt om een stevige infrastructuur per omgeving. Ingeschat wordt dat er per onderzoeksteam zo'n €60.000 per jaar benodigd is. Om de ontwerpgerichte cyclus te complementeren

tot een overdraagbare aanpak en om ervoor te zorgen dat de toekomstbestendigheid geborgd wordt is een tijdspanne van ten minste vijf jaar noodzakelijk. Als we uitgaan van 4 a 5 beweegarme doelgroepen dan is er €300.000 * 5 jaar= €1.500.000 verwacht.

De ontwikkeling van de beweegcoach voor (potentieel) beweegarme groepen vraagt om een minder grote investering. Het moet mogelijk zijn om met experts en vier praktijkplaatsen een toolbox en opleidingsaanbod te realiseren in drie jaar tijd. De inzet van de beweegcoach wordt geschat op 1 dag in de week. Aanpallen zal de ontwikkeling, de ondersteuning en het onderzoek 2 dagen in de week vragen. De ingeschatte kosten bedragen hiermee €20.000 * 4 praktijkplaatsen * 3 jaar = €240.000.

Wederom is het voor de beleidsgroep lastig om in te schatten wat hiervoor nodig is. Voor het ontwikkelen en stimuleren van beleid is vermoedelijk een landelijke strategisch beleidsteam noodzakelijk. De kosten voor het landelijk strategisch beleidsteam zullen uiteindelijk duurzaam gedragen moeten worden door de overheid. Ingeschat kost een landelijk netwerk ongeveer €50.000 per jaar.

Fictief doorkijkje naar de toekomst

Om een beeld te geven van hoe een dergelijke werkwijze zich kan vertalen naar subsidierondes zijn hieronder een fictief doorkijkje naar de toekomst beschreven.

MOOI in Beweging; Meer en Beter bewegen

Contexten verbinden

Deadline: oktober 2024

Looptijd: 2024-2027

Met MOOI in Beweging ondersteunt ZonMw onderzoek naar doelgroepen die (te) weinig bewegen. Deze subsidieronde richt zich op professionals en onderzoekers uit de contexten school, buurt, sport, thuis en digitaal. Doelstelling is om gezamenlijk met de doelgroep een doorlopend aanbod te bieden in de verschillende contexten, zodat er de hele week door bewogen kan en gaat worden.

Factorenbenadering

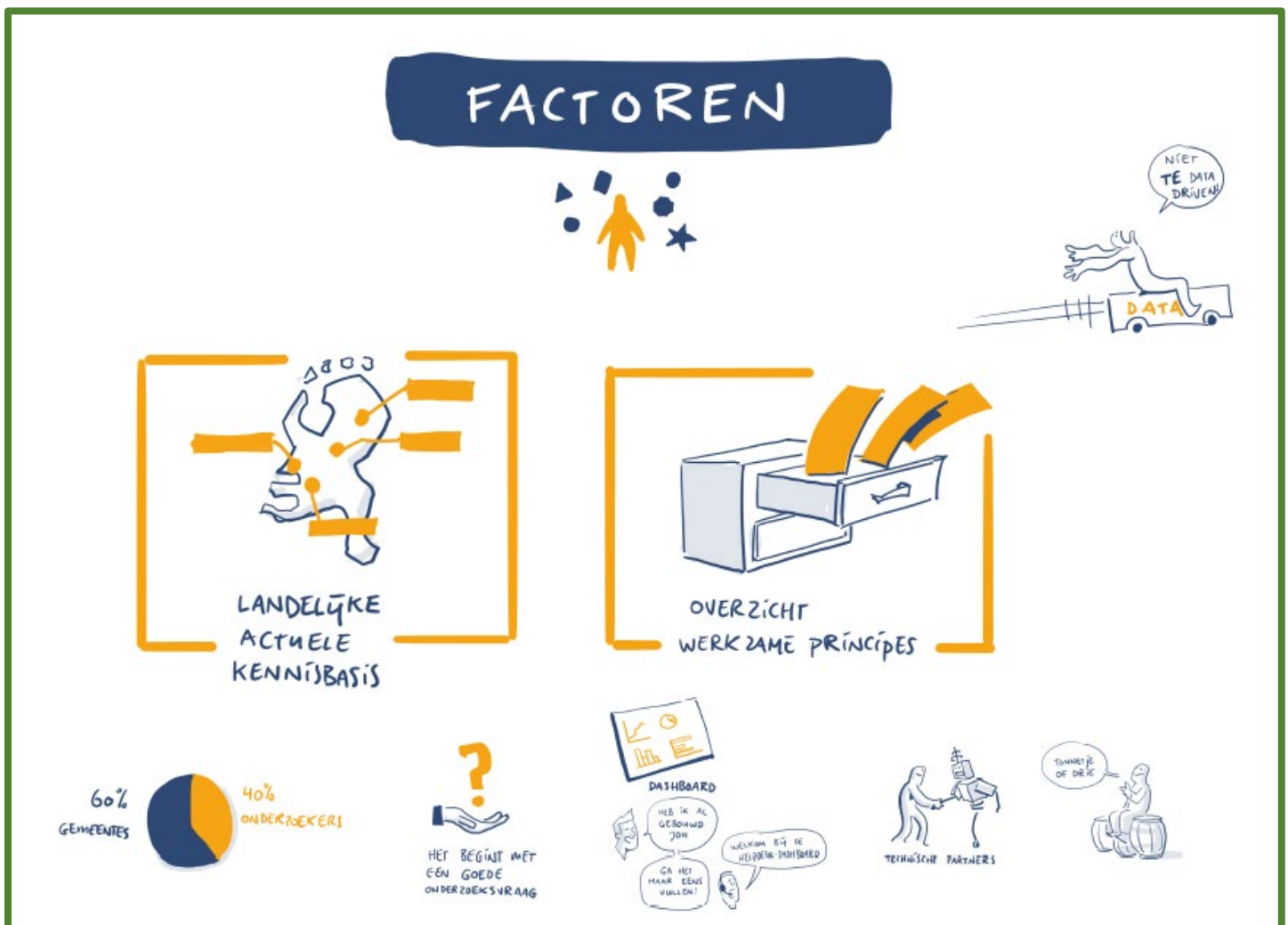
Doel

Externe factoren (sociale omgeving, fysieke omgeving en beleid) activeren om zo de interne belemmeringen van een persoon op te heffen en zorgen voor voldoende beweeggedrag.

Deelvragen

- Wat zijn de actuele gegevens van de personen (vaardigheid, kennis, vertrouwen, motivatie, beweeggedrag) en de externe factoren op regionaal en landelijk niveau? (bijvoorbeeld middels een regionaal en nationaal dashboard-systeem dat elk jaar die data ververst).
- Hoe kunnen externe factoren, zoals sociale steun, de inrichting van de omgeving en het gebruik van beloningen, effectief worden ingezet om het beweeggedrag van kinderen te bevorderen op basis van werkzame principes?

Figuur 5 laat samenvattend zien dat er behoefte is aan een landelijke actuele kennisbasis en een overzicht van werkzame principes.

Figuur 5: Tekening van de strategie van kennis- en innovatievragen behorende bij innovatievenster factoren.

Methode

Om de eerste vraag te beantwoorden moet er bepaald worden welke actuele gegevens van de jongeren gewenst zijn en welke methode geschikt is om deze op regionaal en nationaal niveau te verzamelen. Hiervoor is literatuuronderzoek en (technisch)onderzoek naar methoden noodzakelijk. We denken hierbij aan de gedragsdeterminanten van de interne factoren (bijvoorbeeld physical literacy, beweegkwantiteit en -kwaliteit) die gecombineerd moeten worden met externe factoren (bijvoorbeeld bewegomgeving en sociaal netwerk). Op die manier ontstaat er een landelijke actuele kennisbasis die op nationaal, provinciaal en regionaal niveau als uitgangspunt genomen kunnen worden. Hierbij kan aangesloten worden op bestaande infrastructures van CBS, HBSC-onderzoek en NOC/NSF waarin het beweeg- en sportgedrag reeds gemonitord wordt. In deze databanken ontbreken echter de gegevens over de beschikbare externe factoren en zijn de gegevens over de interne factoren vaak summier. Er dient bij het ontwerpen van de database rekening mee gehouden te worden dat de verzamelde gegevens duurzaam voor (wetenschappelijke) onderzoek gebruikt kunnen en mogen worden. Na het ontwerpen van de database kunnen in de subsidierondes aangegeven worden welke data beschikbaar is voor welk onderzoeksdesign.

Aansluitend op de eerste onderzoeksvraag zal onderzocht moeten worden hoe het beweeggedrag van kinderen met behulp van externe factoren versterkt kan worden. Op basis van het actueel overzicht zullen er op provinciaal en gemeentelijk niveau consortia aan de slag moeten om het beweeggedrag van jongeren te versterken. De werkzame principes bestaan altijd uit een combinatie van interne- en externe factoren en zijn gebaseerd op een systeemaanpak. Zo kan er een app ontwikkeld worden om achter de sportwens van een jongere te komen. Vervolgens wordt hier een sportorganisatie en een sportbuddy aan gekoppeld om het bewegen te stimuleren. Uiteraard zijn de oplossingen per persoon en context verschillend. Om dit te kunnen realiseren moeten er lokale living labs opgezet worden die in een aantal jaren producten ontwikkelen om de beweegarmoede te verminderen in een bepaalde regio. In elk geval moet er zorg gedragen worden voor een landelijke spreidingsgraad en een vertegenwoordiging van stad en platteland. Op die manier worden er ook ontwikkelingen bedacht die passen bij omgevingen waar de voorzieningen schaarser zijn. Tot slot kan met behulp van de jaarlijkse monitor (deelvraag 1) onderzocht worden of de veranderingen ook daadwerkelijk effect hebben.

Menskracht

Voor de ontwikkeling van een landelijke actuele kennisbasis zal er eerst literatuuronderzoek gedaan moeten worden naar de benodigde gegevens. Net als bij de levensloopbenadering kiezen we voor een expertgroep van onderzoekers en praktijkprofessionals die de interne en externe factoren inventariseert. Vervolgens zal een groep dataexperts en methodologen moeten bepalen op welke wijze deze gegevens op landelijk, provinciaal en regionaal niveau verzameld kunnen worden. Hierbij wordt het nadrukkelijke advies meegeven om aan te sluiten bij bestaande landelijke systemen, zoals het leerlingvolgsysteem, CBS, HBSC en de ledenmonitoring van NOC/NSF.

De gegevens uit de eerste onderzoeksvraag vormen het uitgangspunt voor de tweede onderzoeksvraag. Om voldoende werkzame principes per regio te kunnen ontwikkelen zal op ten minste acht plaatsen een living lab opgericht moeten worden. Hierin zullen, naast de doelgroep, vertegenwoordigers van de verschillende ondersteunende systemen opgenomen moeten worden. Vooralsnog denken we aan de jeugdprofessionals (jongerenwerker, (buurt)sportcoach, mentor) en

beleidsmakers van de gemeente en natuurlijk de jongeren zelf. Deze groep gaat dan samen met onderzoekers aan de slag om effectieve middelen te vinden om de externe factoren te versterken of de interne belemmeringen te verminderen. Dit kan bijvoorbeeld door de activering van beweeggroepen gericht op mentaal welbevinden of door het ontwikkelen van een gepersonaliseerde aanpak. We denken dat technologische hoogstandjes, zoals Pokémon go het mogelijk maken om een gepersonaliseerde aanpak te combineren met een sociale- en fysieke omgeving. De ontwikkelde aanpakken kunnen toegevoegd worden aan de landelijke kennisbasis en uitgewisseld worden in een lerend netwerk van living labs.

Kosten en looptijd

De landelijke actuele kennisbasis wordt eerst ontwikkeld om inzicht te geven aan de gemeentes en de onderzoekers. Looptijd zou kunnen zijn van 2023-2026. In totaal is hiervoor €500.000 nodig waarin zowel de technische kant bekostigd wordt als de inzet van de onderzoekers. Vervolgens kunnen er lokale living labs opgezet worden in verschillende regio's en rondom specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld jongeren op het vmbo in Rotterdam). Per regio zal een complete innovatie cyclus per living lab zo'n €300.000 kosten. Om voldoende landelijke spreiding te hebben en in zowel stedelijk als plattelandsgebied aan de slag te kunnen, achten we acht living labs gewenst (noord-oost-zuid-west en stad en platteland). Dit betekent dat acht living labs een financiering van €2.400.000 nodig hebben.

Fictief doorkijkje naar de toekomst

Om een beeld te geven van hoe een dergelijke werkwijze zich kan vertalen naar subsidierondes zijn hieronder een fictief doorkijkje naar de toekomst beschreven.

MOOI in Beweging; Meer en Beter bewegen

Interne en externe factoren

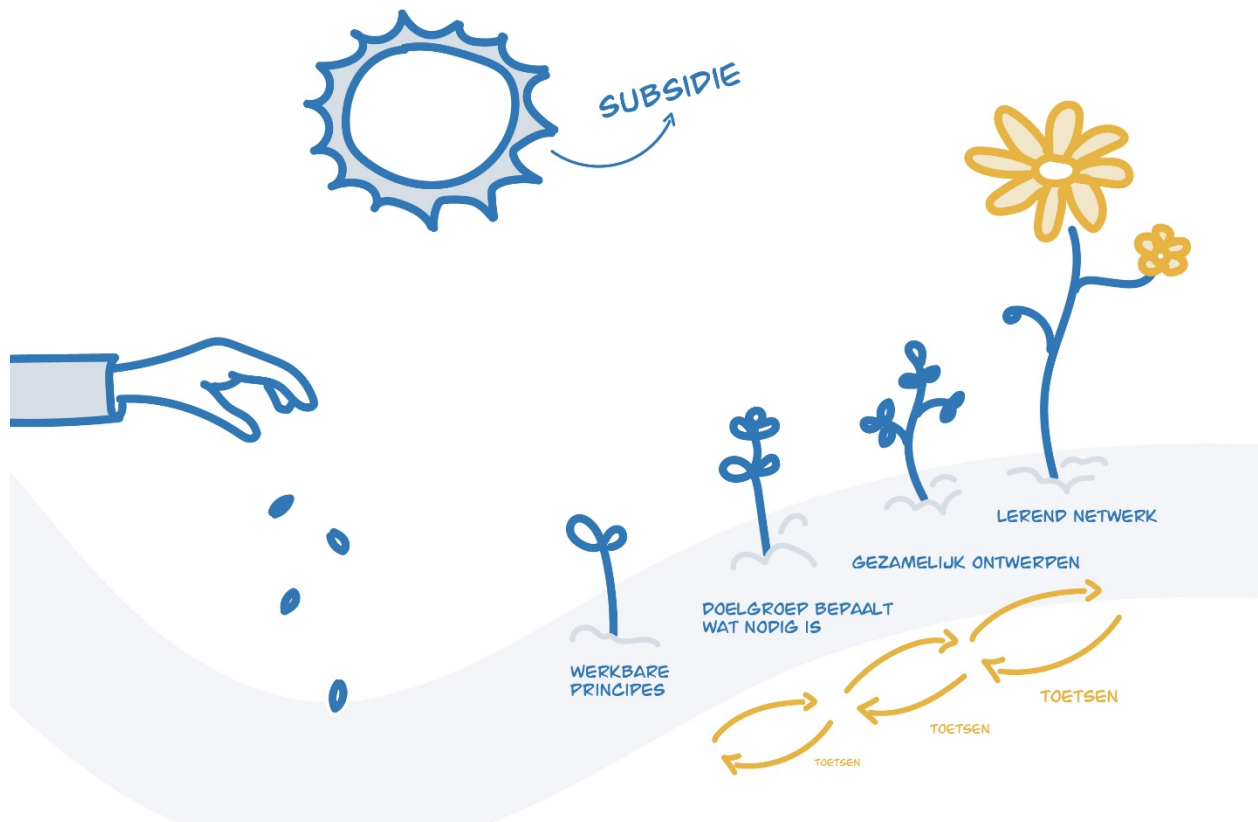
Deadline: september 2023

Looptijd:2023-2026

Met MOOI in Beweging ondersteunt ZonMw onderzoek naar de ontwikkeling van een actuele kennisbasis over bewegen van jongeren. Deze subsidieronde richt zich op digitale ontwikkelaars, beweegexperts, onderzoekers en beleidsmakers. Doelstelling is om op basis van een literatuurstudie gedragsdeterminanten van interne factoren van de persoon en externe factoren in de omgeving te bepalen. Op basis van de literatuurstudie moet vervolgens een monitorsysteem ontwikkeld en geïmplementeerd worden. De monitor moet aansluiten bij de reeds bestaande systeem en achtergrond bieden bij de landelijke beweegmonitor.

Legitimering systeemaanpak

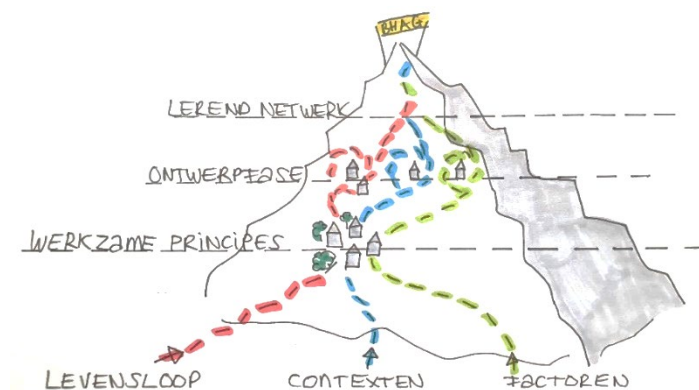
In de vorige paragrafen is een nadrukkelijke prioritering per innovatievenster aangegeven. Daar waar de **levensloopbenadering** een prioritering van 0-6 jaar aanhoudt, kiest de **contextbenadering** voor een aanpak van alle contexten tegelijkertijd. De **factorenbenadering** kiest voor een aanpak van de factoren per beoogde doelgroep. Deze levensloop prioritering lijkt verschillend, maar is veelal meer aanvullend en passend bij een bredere ambitie om voor alle doelgroepen in alle levensfasen en in alle contexten te normaliseren. Als gemeenschappelijke onderlegger gaan alle benaderingen uit van een systeemaanpak die geïnitieerd wordt door een netwerk rondom en met de jeugd. Elke aanvraag is gebaseerd op een ontwerpgerichte cyclus waarbij gestart wordt met het in kaart brengen van mogelijke werkzame principes om het beweeggedrag te beïnvloeden. Tegelijkertijd bepaalt de netwerkgroep de contextuele lokale gegevens om te bepalen wat er voor wie nodig is. Vervolgens vindt er een gemeenschappelijke fase van ontwerpen, uitproberen en bijstellen plaats. De ontwikkelde (systeem)veranderingen worden in deze fase op gebruikerswaarde en effectiviteit geanalyseerd. Dit resulteert in een stappenplan en casuïstiek die via het lerend netwerk gedeeld wordt. Via het lerend netwerk ontstaat een systeem dat voortdurend problemen en succes analyseert, innovatie ontwikkelt en effectiviteit monitort. Daarmee is de systeemaanpak op landelijk niveau geborgd en het doel bereikt.

Figuur 6: Schematische weergave van ontwerpgerichte cyclus om te komen tot een lerend netwerk.

Samenhang en prioritering 2024-2027

Deze drie uitgeschreven strategieën (**levensloop**, **contexten** en **factoren**) staan niet op zichzelf maar zijn complementair aan elkaar, kennis en kunde van elke strategische fase (werkzame principes, ontwerpfase en lerend netwerk) dienen als input voor de andere benaderingen. De samenhang is weergegeven in figuur 7. De start van de routes kan onafhankelijk van elkaar zijn, echter komen de werkzame principes (waarvan we in de ene benadering meer weten dan in een andere benadering) samen. Gedurende de ontwerpfasen wordt de focus gelegd op de levensloop, context of factoren maar is er continu interactie. De ontwikkeling vanuit deze drie onderzoeksgroepen moet samen komen in een overkoepelend lerend netwerk. Omdat er niet gelijktijdig gestart kan worden met het beantwoorden van alle onderzoeksvragen wordt er een prioritering voorgesteld. Deze prioritering is op basis van input uit de crew en de kennis- en innovatiescan.

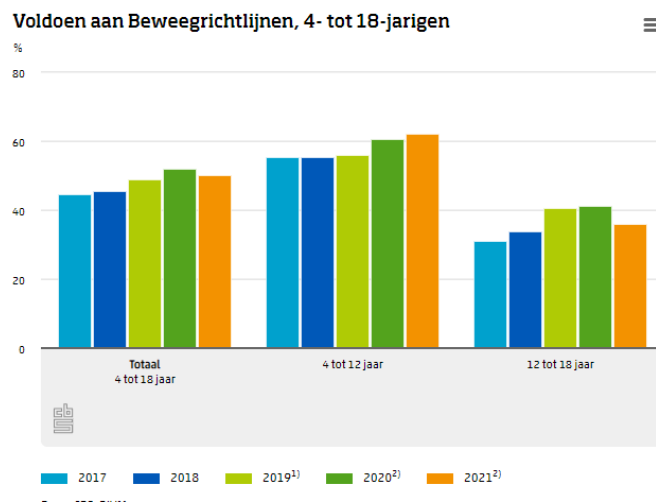
Figuur 7: Schematische weergave van samenhang tussen de drie strategische

Om de budgetten te kunnen prioriteren voor de eerste 4 jaar (2024-2027) is het noodzakelijk om te bepalen in welke volgorde welke strategie- en onderzoeksvragen ingezet moeten worden. Dat is een complexe vraag, omdat de prioriteit op basis van verschillende criteria bepaald kan worden. Een prioritering kan plaatsvinden op basis van de veranderbaarheid van het gedrag, de mate en omvang van de achterstand, de bereikbaarheid van de doelgroep en de hardnekkigheid van het probleem.

Als we beginnen bij de **levensloopbenadering** en vervolgens kijken naar de veranderbaarheid van het gedrag, is het makkelijker om aangeleerd gedrag vast te houden dan nieuw gedrag aan te leren. Dit betekent dat een aanpak gericht op de jongste doelgroep (0-6 jaar) ook voor de hand ligt. Op die manier kan er stapsgewijs gewerkt worden aan een systeemaanpak dat bewegen normaliseert voor alle leeftijdsgroepen. Tevens is de jongste groep ook de groep waarover het minst bekend is zoals aangegeven in de kennis- en innovatiescan. Dit betekent dat er als eerste stap een analyse moet plaatsvinden over de (mogelijke) werkzame principes (2024). Dit zou gericht kunnen bestaan uit een bevraging van de doelgroep en belanghebbende (bv. ouders en pedagogische medewerkers) in combinatie met literatuuronderzoek. Aansluitend zou er vervolgens op basis van deze behoeften, mogelijkheden en werkzame principes gedurende drie jaar (2025-2027) gewerkt kunnen worden aan oplossingen voor kinderen van 0-6 jaar. Hierin moet specifiek aandacht gegeven worden aan de transitie van de ene

levensfase naar de volgende, zoals van baby naar peuter en van peuter naar kleuter. In deze transitie vindt er vaak een transitie van het ene naar het volgende systeem plaats, waardoor alle betrokkenen een nieuwe modus moeten vinden om voldoende beweeggedrag voor het kind te integreren. Samengevat betekent dit dus dat we adviseren om een analyse te positioneren in het eerste jaar om aansluitend te werken aan oplossingen in de drie jaar erna. Voor de analyse is €60.000 gewenst, zoals beschreven in hoofdstuk vijf. Om de aanpak van de levensloop betaalbaar te maken, kiezen we voor twee onderzoeksgroepen. Hierbij kiest een onderzoeksgroep voor 0-3 en de andere onderzoeksgroep voor 4-6 jaar. Per onderzoeksgroep zijn er drie subteams (sociale-, fysieke- en digitale omgeving) te onderscheiden. De kosten voor een dergelijke opzet zijn: 2 regio's * € 180.000 * 3 jaar = €1.080.000.

Als we onze richtingen op de inzet van de **contextbenadering** en vervolgens kijken naar de omvang en impact van de achterstand, dan ligt voor de hand om te kiezen voor de doelgroep waar de grootste achterstand op bewegingsactiviteit of bewegingskwaliteit gevonden kan worden. Als we kijken naar het behalen van de beweegrichtlijnen dan is de groep adolescenten zeker een urgente doelgroep. Slechts 38% van deze jongeren voldoet aan de richtlijn in 2021. We zouden dit nog kunnen versterken door binnen deze doelgroep te kijken naar subgroepen met extra aandacht, zoals leerlingen met een lage SES en daarmee vermoedelijk minder ondersteuningsmogelijkheden om te kunnen komen tot bewegen. Kijken we naar de benaderbaarheid van de deze groep, dan adviseren we nadrukkelijk om te starten bij de school, aangezien de jongeren daar allemaal gevonden kunnen worden. Naast de achterstand op bewegingsactiviteit kan er ook gekeken worden naar de bewegingskwaliteit. Het probleem hiervan is echter dat er niet precies bekend is welke vaardigheden noodzakelijk zijn om een actieve en gezonde levensstijl te behouden. Daarmee wordt het ook lastig om te bepalen wat de achterstand is. Bovendien wordt het curriculum op dit moment ingrijpend gewijzigd, waardoor ook de eindtermen van het (bewegings)onderwijs veranderen. Hierdoor lijkt het ons verstandig om onderzoek naar beter leren bewegen uit te stellen tot de volgende vier jaar (2028 en later). Dan zou er onderzocht moeten worden welke doelgroep, op welk moment en op welke vaardigheden ondersteuning nodig heeft. Samengevat betekent dit dat er geen uitgebreide analyse nodig is voor deze doelgroep en we direct de volle vier jaren (2024-2027) kunnen benutten om op een aanpak te ontwikkelen. We houden hierbij vast aan de beschreven strategie uit hoofdstuk 5, maar beperken ons in het aantal groepen. Hierbij is er nu ruimte voor vijf teams die zich richten op verschillende beweegarme doelgroepen. Afstemming met WP1 is hierbij noodzakelijk. Als we uitgaan van vijf beweegarme doelgroepen dan is er €300.000 * 4 jaar = €1.200.000 verwacht.

Figuur 8 Leefstijlmonitor CBS (2023)

Als laatste richten we ons op de inzet van de **factorenbenadering**. Het gaat hierbij om een hardnekkig probleem waarbij de jongeren onvoldoende bewegen omdat zijn eigen beweegvermogen (o.a.

zelfvertrouwen, financiën) en de ondersteuning van de omgeving beperkt is. Het gaat hierbij vaak om intergenerationele bewegingsarmoede. We denken dan ook dat deze benadering goed onder te brengen is bij WP1, omdat daar specifiek gekeken wordt naar een aanpak van het hele gezin in een wijk. Juist deze systeemaanpak vanuit het gezin en de buurt zou wel eens effectief kunnen zijn in de ondersteuning van de jongeren met bewegingsarmoede. Om ervoor te zorgen dat er ook specifiek vanuit en met jongeren geredeneerd wordt, kunnen we ons wel voorstellen dat er binnen WP1 een living lab aanpak gepresenteerd wordt waarbij de deelname en het belang van de jongere als expliciet aandachtspunt opgenomen wordt. Er kan zelfs gekozen worden voor een living lab met specifieke aandacht voor een jongere met weinig eigen beweegvermogen (physical literacy) en weinig ondersteuning van de omgeving. De ene onderzoeksvraag vanuit de factorenbenadering kan dus voorlopig ondergebracht worden bij WP1. Ten aanzien van de ontwikkeling van een dashboard met actuele gegevens wordt geadviseerd om deze overkoepelend over alle wicked problems te initiëren.

Daarmee is de prioriteit van de innovatievensters en daarbij behorende onderzoeksvragen bepaald. Uiteraard willen we ervoor pleiten om halverwege te kijken wat er ontwikkeld is en wat de volgende stappen zijn om het strategisch plan te complementeren. De agendasetting zou in de volgende periode zich bezig kunnen houden met een volgende levensfase, een grotere nadruk op evaluatie en effectstudies en een opschaling en borging. Daarnaast adviseren we om in de tweede periode ook bezig te gaan met koppeling met andere domeinen, zoals voeding en sociaal gedrag. Hieronder volgt een tabel van de benodigde (geprioriteerde) financiering voor de eerste vier jaar.

	Onderdeel	2024	2025-2027 (3 jaar)	Totaal
Levensloopbenadering (0-6 jaar)	Analyse fase: inventariseren belemmeringen sociale, fysieke en digitale omgeving	€ 60.000		€ 60.000
	Ontwerp fase: inrichten sociale, fysieke en digitale omgeving stimuleren intrinsiek beweegdrang		€ 1.080.000	€ 1.080.000
	Verbredingsfase: strategisch beleidsteam			
Context benadering	Analyse fase: 1. in welke contexten beweegt de doelgroep wel/niet, 2. behoud van beweeg gedrag			
	Ontwerp fase: 1. aansluiten verschillende contexten bij behoefte en mogelijkheden, 2. best practices in andere contexten + experimenteren beweegcoaching (beweegcoach)		€ 1.200.000	€ 1.200.000
	verbredingsfase: delen van kennis over werkzame principes => molenwiek model			
Factoren benadering	Ontwikkelen dashboard (actuele gegevens + externe factoren. Regionaal + nationaal			
	8 Living labs: in verschillende regio's en rondom specifieke doelgroepen. Landelijke spreiding en in zowel stedelijk als plattelandsgebied			

Regie

De verschillende financieringsstromen (1), de aanpak per regio (2) en de drie innovatievensters (3) zouden kunnen leiden tot versnippering van kennis. Om dit te voorkomen wordt op deze onderdelen een aanpak voorgesteld.

1. Zo kan de versnippering van financieringsstromen (o.a. regionaal, landelijk, VWS en RAAK) tegengegaan worden door onderzoeksgroepen in de gelegenheid te stellen om meerdere subsidies met elkaar te combineren of zelfs financieringsstromen van elkaar afhankelijk te maken. Zo kan een regionale subsidie als voorwaarde gesteld worden voor een landelijke financiering. Dit zorgt ervoor dat de lokale draagkracht ook gegarandeerd wordt.

2. Een tweede versnipperingsrisico is dat kennis en kunde uit regionale aanpakken niet op landelijk niveau gedeeld worden. Om dit op te lossen moet er een landelijk lerend netwerk opgericht worden waarbinnen de opgedane kennis gedeeld kan worden. Een mooi recent voorbeeld hiervan is het landelijke netwerk van de het living lab, waarbij het leren van de kennis gecombineerd wordt met een meer algemene scholing op aanvraag. Op die manier ontstaat er ook de behoefte om op landelijk niveau met elkaar te delen. Daarnaast kan er gebruik gemaakt worden van bestaande netwerken om de kennis te delen, zoals het lectoren- en hooglerarenplatform.

3. Tot slot moet er ook aandacht zijn voor de versnippering door de inzet van de drie innovatievensters. De drie verschillende strategieën hebben allemaal tot doel om jongeren meer en beter te laten bewegen. Het is dan ook wenselijk om de kennis vanuit de ene benadering te combineren met de kennis vanuit de andere benadering. Dit kan bijvoorbeeld door vanuit elk onderzoeksteam een linking pin bij een andere onderzoeksteam te laten zitten of door de opstart van een landelijk lerend netwerk rondom meer en beter bewegen. Hierin zou het MOOI-programma team een faciliterende rol kunnen bieden. Zo zou er op landelijk niveau een jaarlijks terugkerende uitwisselmoment vanuit alle Wicked Problems kunnen bestaan uit een ochtend sessie met het eigen WP om vervolgens 's middags te verbreden naar alle WP's.

Basisuitrusting

Voor de **levensloop**-, **context**- en **factorenbenadering** gaan we uit van gemeenschappelijke principes die de kans op succes verhogen. Deze principes kunnen als voorwaarde worden meegenomen in de subsidieoproep.

Systeemaanpak Om een gedragsverandering te realiseren moet ook de omgeving en het beleid rondom het individu dit gedrag ondersteunen. Het gaat hierbij niet alleen om de fysieke structureren, maar ook om de bestaande normen en waarden. Dit betekent dat in elk onderzoeks/innovatieplan op individueel, omgevings- en beleidsniveau een gezamenlijke aanpak bedacht moet worden om effectief te zijn: de zogenaamde Theory of change (Irwin, 2015; Manzini, 2016). Dit zou kunnen betekenen dat in elke aanvraag vooraf nagedacht wordt wat het effect van het specifieke onderzoek/innovatie is op het systeem en dat de samenwerking op een niveau hoger of lager in het systeem wordt uitgewerkt. Dit kan eveneens bijdragen aan het dwarse thema integraal samenwerken.

Participatie van de doelgroep Om goed aan te kunnen sluiten bij de wensen en de mogelijkheden van de beoogde doelgroep is het noodzakelijk om deze actief te betrekken bij het onderzoek en dit als toetsing mee te nemen in de aanvraag. Het is zelfs wenselijk dat de jongere zelf ook richting geeft aan deze oplossing, zodat hij ook in de toekomst aanpassingen kan maken als dat wenselijk is en er voldoende

draagkracht gerealiseerd wordt. De wenselijkheid van participatief onderzoek is door Den Broeder et al. (2018) aangetoond.

Datadriven De inzet van data om betere beslissingen te kunnen nemen en te analyseren welke effecten een aanpak heeft lijkt een logische aanpak, omdat er makkelijker in korte cycli en beter op maat gewerkt kan worden. Het is echter wel noodzakelijk dat deze aanpak samengaat met een zorgvuldige gegevensbescherming (Maass et al, 2018). Een uitgewerkt techniek en data plan moet onderdeel zijn van een aanvraag.

Contextuele aanpak/living labs Om gebruik te maken van de lokale mogelijkheden is een aanpak met behulp van living labs gewenst. In een living lab wordt cross-sectoraal/vanuit verschillende disciplines samengewerkt aan een gemeenschappelijk doel. Dit zorgt ervoor dat de verschillende belanghebbenden ook gedurende het proces beter met elkaar leren samenwerken. Door de living labs onderling te verbinden kan er een lerend netwerk gecreëerd worden waarbij de werkzame principes en benodigde processtappen gedeeld worden. Deze manier van ontwikkelen zorgt voor beter aangepaste interventies en snellere ontwikkelingen doordat er op meer plaatsen verschillende experimenten plaatsvinden. Dit vraagt echter ook om aanpassingen van de onderzoeksmethoden (Paskaleva & Cooper, 2021).

Businessmodel Omdat er met subsidiegelden gewerkt wordt is het aan te bevelen om aan te geven hoe het geïnvesteerde bedrag zich zelf terug vertaald naar de samenleving. In het geval van innovatievragen is het eveneens van belang om vooraf na te denken hoe een innovatie duurzaam en zelfstandig kan voortbestaan. Hiervoor is het aan te bevelen om bij elke subsidie aanvraag een businessmodel uit te vragen om de duurzaamheid en daarmee kansrijkheid te kunnen beoordelen.

Flexibiliteit Elke aanvraag is gebaseerd op een ontwerpgerichte cyclus waarbij gestart wordt met het in kaart brengen van mogelijke werkzame principes om het beweeggedrag te beïnvloeden. De ontwerpfase dient in te spelen op de analysefase naar werkzame principes. Tevens zullen de ontwerpcycli voortbouwen op de gevonden resultaten. Inspelen op de cycli vraagt een bepaalde mate van flexibiliteit in de onderzoeksaanpak. We raden dan ook aan om flexibiliteit in te bouwen in de subsidie aanvraag.

Dwarse thema's

Vanuit het MOOI programma zijn er drie thema's als "enabler" geïdentificeerd. Het gaat hierbij om integraal samenwerken en de klant centraal, techniek en data benutten en veilig sportklimaat creëren. Deze drie thema's krijgen binnen WP2 ook gestalte. In alle drie de gekozen innovatiestrategieën is telkens gekozen voor een netwerkbenadering. Dit betekent dat het netwerk rondom en met de gekozen doelgroep gezamenlijk missie en onderzoeksopzet bepaalt. Daar waar de doelgroep te jong is (kinderen van 0-6 jaar) kan een gezaghebbende vertegenwoordiger, zoals een ouder, de rol op zich nemen. We denken dat er door de inzet van een netwerk en de betrokkenheid van de doelgroep een innovatie ontwikkeld wordt die passend en gedragen is. Bovendien kan een sluitend netwerk zorgen voor de gewenste systeemverandering. Dit is ook beschreven in de vorige paragraaf om mee te nemen in de basisuitrusting voor een subsidieoproep.

Techniek en data benutten worden vooral genoemd bij de **contextbenadering** en **factorenbenadering**. De digitale context gezien wordt gezien als middel om het gedrag van jongeren te beïnvloeden en data en techniek kunnen ingezet worden om structureel big data te verzamelen. De

beoogde doelgroep brengt maar liefst 4-6 uur per dag in de digitale context door. Dit betekent dat de digitale context goed gebruikt kan worden als stimulans en sociaal netwerk. Bovendien zien we techniek als middel om het beweeggedrag van jongeren te monitoren en aanpakken te evalueren. Deze informatie kan op individueel niveau gebruikt worden als feedback en stimulans, maar ook op groepsniveau als informatie om beleidsbeslissingen op te nemen. Zo kan een beweegarme omgeving geïdentificeerd en aangepast worden.

Tot slot is het pedagogisch klimaat niet expliciet benoemd, maar zien wij dit als integrale voorwaarde om elke innovatie vorm te geven. Zeker bij de **factorenbenadering** is nadrukkelijk aangegeven dat een stimulerend systeem rondom de jongere van belang is om het beweeggedrag in stand te houden. Dit betekent dat in iedere situatie een veilig sport klimaat gegarandeerd moet worden. We pleiten ervoor om bij het erkennen van aanvragen expliciete eisen te stellen aan de deskundigheid van de betrokken professionals op dit gebied. Dit betekent dat de dwarse thema's: data, techniek en lerend netwerk onderdeel moeten vormen van het strategisch plan. De data zal op lokaal niveau gebruikt worden om het individu te voorzien van feedback over zijn bewegingsgedrag. Op groepsniveau kan de professional gebruik maken van de data om de aanpak bij te sturen en meer passende activiteiten, omgeving of beleid te initiëren. Daarnaast kan er beleid ontwikkeld worden op de gedragsverandering van groepen in een gemeente op basis van de verzamelde data. Ons advies is om de data in elk geval te gebruiken om individuele feedback en inzicht te geven. Daarnaast dient data over de mate waarin de doelen gerealiseerd zijn, meegenomen worden om de effectiviteit te bepalen. Hiermee is het gebruik van data een verplicht onderdeel van het strategisch plan. Voor de techniek geldt dit in mindere mate. We zien zeker de bruikbaarheid van techniek om in te zetten als extra element voor gedragsverandering (bv. serious gaming of interactive play), maar willen dit niet afdwingen. Dit geldt ook voor de inzet van techniek als online medium voor community-vorming. Men kan er immers ook voor kiezen om de mobiele telefoon juist uit te sluiten van de aanpak om interpersoonlijk live contact te stimuleren. Techniek kan dus als suggestie meegegeven worden binnen de aanvraag, maar kent geen verplichtend karakter. Het lerend netwerk is echter een verplicht onderdeel van de aanvraag en niet alleen gericht moeten worden op de overdracht van informatie (van lokaal naar nationaal en visa versa), maar dient ook een plan te omvatten hoe er geleerd gaat worden van elkaar.

5. Financiering

In dit hoofdstuk wordt inzichtelijk gemaakt welke (co)financieringsmogelijkheden er zijn voor de opgestelde kennis- en innovatievragen in WP2. De basis van dit hoofdstuk is gebaseerd op het adviesrapport “De mogelijkheden van subsidies en fondsen” geschreven door **Bert Moonen** (sportsubsidie.nl) en **Daniëlle de Boer** (Innofius).

Advies uit adviesrapport “De mogelijkheden van subsidies en fondsen”

Voor WP2 zijn de generieke subsidieoproepen voor onderzoek het meest kansrijk. Natuurlijk is het belangrijk om eerst gebruik te maken van subsidies die direct gericht zijn op scholen, jeugd, preventie en gedragsverandering, maar heel specifieke oproepen zijn momenteel nog niet vrijgekomen. Ook is het belangrijk om aan te sluiten bij de NWA ORC ronde, waar een themastelling momenteel wordt voorbereid op jeugd voor 2024 of 2026 (de call hiervoor is nog niet uitgezet echter). Gelijk aan WP1 is ook hier het advies lokaal lobby op te zetten om op gemeentelijk en provinciaal niveau verder navraag te doen naar gemeentelijk of provinciaal gealloceerd budget, gekoppeld aan scholen of de jeugd, bijv. aan het lokale Sport- en Preventieakkoord of provinciale of gemeentelijke programma’s rondom positieve gezondheid waar jeugd als primaire doelgroep wordt gezien. Dit vraagt een keuze voor bepaalde regio’s of gemeenten waar jeugd al gekozen is tot een belangrijke doelgroep. Het is belangrijk dat ZonMw de rol op zich neemt om zich te laten adviseren door Kenniscentrum Sport en Bewegen en de Vereniging voor Sport en Gemeenten, om hier een duidelijk beeld van te krijgen, om zo ook lokaal financiering te kunnen benutten. Omdat deze inventarisering, WP1 inhoudelijk raakt is het verstandig deze verkenning samen te doen.

Daarnaast is het voor WP2 erg belangrijk om te blijven ‘omdenken’, subsidieoproepen kunnen soms een andere hoofdthematiek hebben, bijv. voor- en vroegschoolse educatie, ouderparticipatie/inclusie migranten jongeren/vluchtelingen, effectonderzoek van (op bewegend leren gerichte) onderwijsinnovatie interventies, gezinsaanpakken, kansenongelijkheid of chronische zieke (kinderen) of kanker bij kinderen (prehabilitatie). Deze breed generieke calls kunnen worden benut om bijvoorbeeld een koppeling te maken met jeugd, de gezondheidsverschillen, bredere schoolprogramma’s, koppeling school-thuisomgeving etc. Kansen kunnen worden vergroot door anders te denken, dan de “mainstream” indieners die dit soort subsidieoproepen vaak aantrekken.

Het is daarbij belangrijk om na te gaan welke eerdere subsidieaanvragen (onlangs) zijn gehonoreerd (jeugd is een populaire doelgroep) om de kansrijkheid van de gekozen hoofdthematiek te kunnen inschatten. Een diepere subsidieoproep analyse kan helpen om een meer specifieke prioritering aan te brengen in de kansrijkheid van bepaalde subsidieoproepen. Voor ZonMw als regisseur is het belangrijk om de WP’s te stroomlijnen; niet elkaar “te beconcurreren” als WP’s in dezelfde (generieke) call én al helemaal niet met het werkveld te concurreren maar juist met hen samen te werken. Want de kans is draagvlak te verliezen in het werkveld op deze manier. Veel consortia zijn immers actief met jeugd en bewegen, vanuit verschillende disciplines.

In onderstaande tabellen zijn potentiële Europese regelingen, landelijke subsidies voor wetenschap en innovatie en provinciale en maatschappelijke regelingen weergegeven. Samenvattingen van de regelingen zijn te vinden in bijlage 4. De kans en moeilijkheid is aangegeven met sterren waarbij meer sterren een hogere kans maar tevens hogere moeilijkheidsgraad aangeeft.

Europese regelingen

Regeling	Loket	Kans	Moeilijk heid	Budget	Deadline
Horizon	Nederlands contactpunt (NCP) IRIS TEAM	**	*****	€95.5 miljard	Meerdere deadlines (gedefinieerd tot 2024)
COST	Nederlands contactpunt (NCP) RVO	****	***	€51 mio	Continue
Erasmus+ / cooperation partnerships	EU / nationaal agentschap	*	*****	€ 26.2 miljard (2021-2027)	Meerdere deadlines
Jean Monnet-acties op het gebied van hoger onderwijs	EACEA	*	****	€16 mio	Februari 2025 (nog niet vastgesteld)

Tabel 3: Mogelijke Europese (co)financieringsmogelijkheden die er zijn voor de opgestelde kennis- en innovatievragen in WP2

Landelijke subsidies voor wetenschap en innovatie

Regeling	Loket	Kans	Moeilijk heid	Budget	Deadline
Maatschappelijke waarde van topsportevenementen	ZonMw	***	***	€1.28 mio	31-05-2023 / verwachting extra ronde
Raak-publiek	SIA	***	***	€10.5 mio	20-06-2023 / verwachting extra ronde
Raak-PRO	SIA	***	***	€18,1 mio	n.t.b
Raak-MKB	SIA	***	***	€5.1 mio	n.t.b
KIEM	SIA	***	***	€4 mio	Nog niet bekend, mogelijk Nov 2023
SPRONG	SIA	***	****	€17 mio	Nog niet bekend mogelijk Nov 2023
Innovatiekredieten	RVO	***	**	€60 mio	29-12-2023
Living Labs Sport en Bewegen	ZonMw	**	***	€500k	25-5-2023 / verwachting extra ronde
MKB Innovatiestimulering topsectoren	RVO	**	****	€10,8 mio	12-09-2023
Sportinnovator Vouchers 2023	ZonMw	**	***	€500k	3-7-2023 4-12-2023
WBSO	RVO	***	***	€1.4 mio	Continue

Tabel 4: Mogelijke landelijke (co)financieringsmogelijkheden die er zijn voor de opgestelde kennis- en innovatievragen in WP2

Provinciale en maatschappelijke regelingen

Regeling	Loket	Kans	Moeilijk heid	Budget	Deadline
New Mobility Foundation	Fonds	**	**	Onbepaald	Continue
MKB Innovatiestimulering topsectoren (MIT) • Haalbaarheidsprojecten • R&D-Samenwerkingsprojecten	Provincies of prov. loketten	*	***	Meerdere	12-09-2023
Steunfonds Pro Juventute Nederland	Fonds	***	*	Onbepaald	Continue

Stichting Suffugium	Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie	**	**	€ 25k	31-8-2023
---------------------	---	----	----	-------	-----------

Tabel 5: Mogelijke provinciale en maatschappelijke (co)financieringsmogelijkheden die er zijn voor de opgestelde kennis- en innovatievragen in WP2

Financieren kennis- en innovatievragen

De beschreven kennis- en innovatievragen bestaan allemaal uit meerdere componenten die met elkaar antwoord kunnen geven op de vragen. Om de gehele systeemaanpak per benadering te kunnen financieren wordt aangeraden om subsidies te “stapelen”. Zo kan bijvoorbeeld een (literatuur)onderzoek naar de werkzame principes gefinancierd worden door de NWA, terwijl het bouwen van een monitor via een RAAK-MKB betaald kan worden.

6. Toekomst

Huidige praktijk en bestaande netwerken

Voor de samenstelling van een netwerk is het van belang om een gemeenschappelijk doel te hebben, maar vooral ook om te kijken welke aanvullende rollen gecreëerd kunnen worden. We onderscheiden hierbij rollen vanuit de praktijk, de kennisinstellingen, de overheid en het bedrijfsleven. De beantwoording van de vragen start bij de praktijk. Vanuit de praktijk moeten de kenmerken van de context, de behoeften en mogelijkheden geleverd worden. Vervolgens moeten zij samen met de kennisinstellingen aan de slag om effectieve aanpakken te ontwikkelen. Zo kunnen kennisinstellingen gebruikt worden om de onderzoeksmatige en faciliterende kant op te pakken. Hierbij kunnen de universiteiten zich vooral richten op fundamentele vraagstukken, is het HBO beter uitgerust om ontwerpgericht onderzoek uit te voeren en kan het MBO vooral haar rol pakken als uitvoerder en voor het evaluatief onderzoek gericht op de eigen beroepsgroepen. De bedrijven zijn gewent om de langdurige borging van een programma te realiseren en overheden kunnen ervoor zorgen dat het in het lange termijnbeleid geborgd wordt. Bovendien moeten de overheden de rol pakken om lokale netwerken te verbinden met landelijke netwerken (een voorbeeld hiervan is het nationaal en lokaal sportakkoord). Door gebruik te maken van verschillende rollen en perspectieven is de kans op de ontwikkeling van een succesvolle aanpak het grootst. In bijlage 5 is een overzicht van de beoogde netwerken per onderzoeksvraag weergegeven. De gearceerde gedeeltes geven aan dat de organisatie expertise bezit op dit gebied en nodig is voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag.

Toekomst en wensen crew

De commitment power van de crew is zeer hoog. Unaniem geven alle betrokkenen aan dat ze betrokken willen blijven bij de ontwikkelingen van WP2 en dat zij een rol voor zich zien in onderdelen die bijdragen aan het realiseren van de visie en missie. Enkele uitspraken die gedaan zijn na afloop van bijeenkomst IV.

“Ik blijf graag betrokken. Het is een groot probleem wat niet zomaar opgelost is. Zou zonde zijn als we niet op regelmatige basis bij elkaar komen. In welke vorm sta ik open in.”

“Doe graag mee als design partner (app/game/innovatie)”

“Volgen mij hebben we al zo’n mooi consortium, daar zou ik graag bij eventuele aanvragen bij aanhaken.”

Naast de aanvragen waarbij elk een eigen consortium wordt samengesteld is het aan te bevelen om een overkoepelende “wicked problem community” vorm te geven. Deze community dient op structurele basis bij elkaar te komen gefaciliteerd door (bijvoorbeeld) ZonMw. Belangrijk is dat er een duidelijke agendasetting is en dat duidelijk is wat de doelen en meerwaarde van de community zijn. Dit dient helder gemaakt te worden over een meerjarige periode. Tevens is het goed om transparant te zijn over de voordelen die leden van de community hebben en welke investeringen er van hen gevraagd worden. Als men denkt aan doelen dan kan dit bijvoorbeeld zijn meedenken en advies geven over het opzetten van calls gebaseerd op strategische plannen. Tevens het neerleggen van plannen bij de achterban van verschillende stakeholders kan als doel beschreven worden. Voordelen die het oplevert voor crewleden

zijn bijvoorbeeld het als eerste op de hoogte zijn van nieuwe calls of medezeggenschap in netwerkvorming. Daarnaast kan een goed werkende community ook als basis dienen voor een lerend netwerk rondom het wicked problem. Voor gedragenheid is het belangrijk dat afspraken rondom het ontwerp van “de wicked problem community” gezamenlijk met de crew wordt vormgegeven.

Literatuur

- Den Broeder, L., Devilee, J., Van Oers, H., Schuit, A. J., & Wagemakers, A. (2018). Citizen Science for public health. *Health promotion international*, 33(3), 505-514.
- De Vries, H. (2017). An integrated approach for understanding health behavior; the I-change model as an example. *Psychol Behav Sci Int J*, 2(2), 555-585.
- Forberger, S., Wichmann, F., & Comito, C. N. N. (2020). Using nudges to promote physical activity and to reduce sedentary behaviour in the workplace: a scoping review protocol. *BMJ open*, 10(11), e038205.
- Gezondheidsraad, H (2022) Dutch physical activity advice for children aged 0-4 years: background document.
- Irwin, T. (2015). Transition design: A proposal for a new area of design practice, study, and research. *Design and Culture*, 7(2), 229-246.
- Love, R., Adams, J., & van Sluijs, E. M. (2019). Are school-based physical activity interventions effective and equitable? A meta-analysis of cluster randomized controlled trials with accelerometer-assessed activity. *Obesity Reviews*, 20(6), 859-870.
- Maass, W., Parsons, J., Purao, S., Storey, V. C., & Woo, C. (2018). Data-driven meets theory-driven research in the era of big data: Opportunities and challenges for information systems research. *Journal of the Association for Information Systems*, 19(12), 1.
- Manzini, E. (2016). Design culture and dialogic design. *Design Issues*, 32(1), 52-59.
- Metcalf, B., Henley, W., & Wilkin, T. (2012). Effectiveness of intervention on physical activity of children: systematic review and meta-analysis of controlled trials with objectively measured outcomes (EarlyBird 54). *Bmj*, 345.
- Mombarg, R., te Wierike, S., De Vries, S., Hartman, E., de Bruijn, A. G. M., Janssen, M., & Timmermans, A. (2022). Effectief bewegingsonderwijs op de basisschool:: een didactisch kader ten behoeve van landelijk peilingonderzoek
- O'Brien, W., Belton, S., & Issartel, J. (2016). The relationship between adolescents' physical activity, fundamental movement skills and weight status. *Journal of sports sciences*, 34(12), 1159-1167
- O'Brien, W., Belton, S., & Issartel, J. (2016). Fundamental movement skill proficiency amongst adolescent youth. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 21(6), 557-571.
- Paskaleva, K., & Cooper, I. (2021). Are living labs effective? Exploring the evidence. *Technovation*, 106, 102311.
- Prins, R. G., Ruikes, D., & Hoekman, R. H. A. (2020). Werkzame elementen van de beweegvriendelijke omgeving: Een overzicht van de literatuur.
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. Leefstijlmonitor. 07-02-2023]; Available from: <https://www.rivm.nl/leefstijlmonitor>.
- Singh, A.S., Veldman, S.L.C., & de Jonge, M., (2023). *Kinderen en jongeren bewegen minder en hun motoriek gaat achteruit*. Mulier Instituut.
- Timmermans, A., Hartman, E., Smits, I., Hemker, B. T., Spithoff, M., Mombarg, L., Kannekens, R., & Moolenaar, B. (2017). *Peiling bewegingsonderwijs 2016: technische rapportage*. GION Onderwijs/Onderzoek

Bijlagen

1. Overzicht betrokken WP2 crew leden
2. Geraadpleegde experts
3. Uitwerking innovatievensters levensloop, context & factoren
4. Samenvattingen regelingen
5. Beoogde netwerken per onderzoeksvraag

1. Overzicht betrokken WP2 crew leden

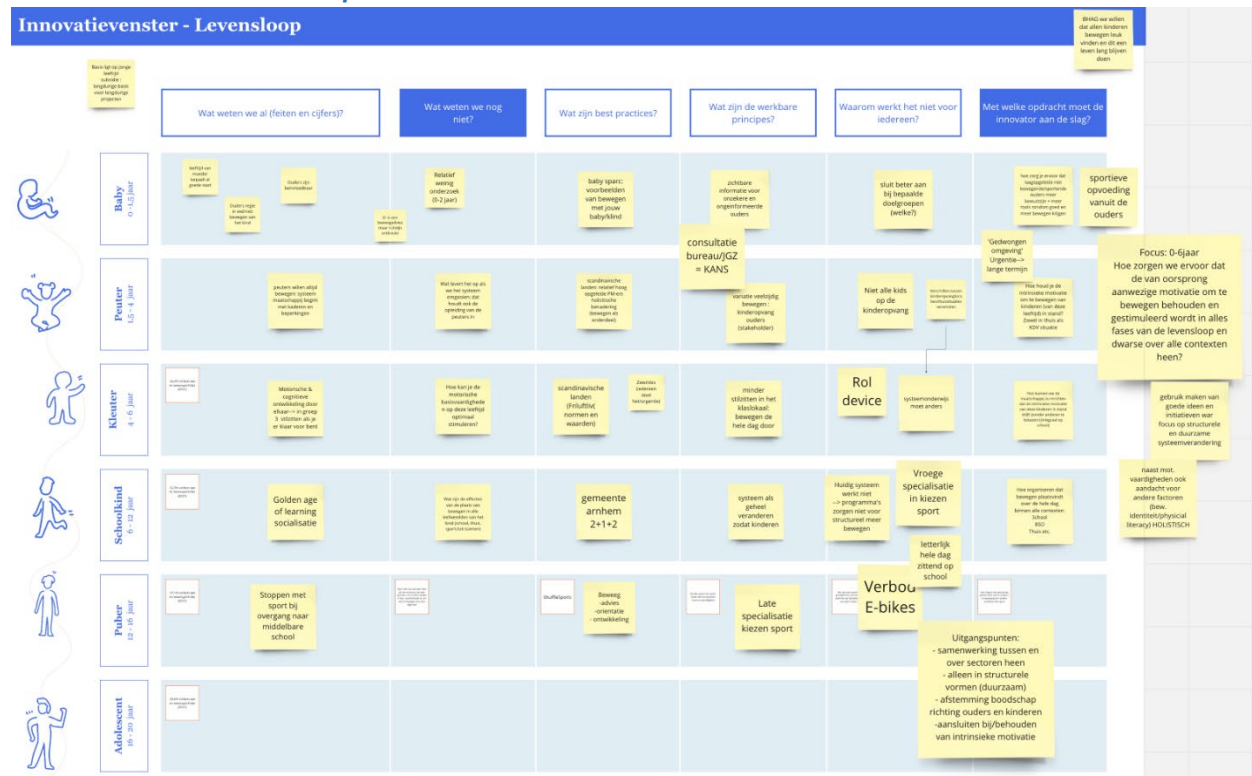
Naam	Bedrijf	Functie
Amika Singh	Mulier Instituut	Senior onderzoeker
Annet Komen	KVLO	
Bart Poot	Monkey moves	Eigenaar
Bert Steenbergen	Radboud Universiteit	Hoogleraar Behavioural Science
Esther Hartman	UMCG	Universitair hoofddocent
Femke van Abswoude	Radboud Universiteit	
Jaap de Graaf	SGF	Kwartiermaker Gezonde generatie
Jacob Nienhuis	SLO	Curriculum ontwikkelaar Bewegen en Sport
Johan Koedijker	Kenniscentrum Sport en Bewegen	Specialist beter leren bewegen
Joost van Geel	KNHB	Prestatiemanager
Lars Cornelissen	NOC*NSF	Projectleider jeugd
Maarten Stevens	8D games	CEO
Mariëlle van Splinter	Team sportservice	Beleidsadviseur jeugd en onderwijs
Noor Willemsen	VWS	Senior beleidsmedewerker
Sanne de Vries	Haagse Hogeschool	Director Centre of Expertise Health Innovation
Simon Cageling	FC Groningen	Manager MVO
Theo de Groot	THEMA spelen met gedrag	Eigenaar
Titia Lekkerkerk	Hartstichting	Beleidsadviseur
Wim van Gelder	Alles in Beweging	Eigenaar
Wouter Hoogland	ICS adviseurs	Adviseur sportaccommodaties

2. Geraadpleegde experts

Naam	Bedrijf	Functie
Esther Hartman	UMCG	Universitair hoofddocent
Noor Willemsen	Ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport	Senior beleidsmedewerker
Johan Annema	Beweegalliantie	Kwartiermaker
Iris Kummeling	De Gezonde School	Programmamanager

3. Uitwerking innovatievensters levensloop, context & factoren

Innovatievenster Levensloop

Beschikbare kennis

Globaal gezien hebben we kennis van de beïnvloedende factoren per levensfase. De ontwikkeling is een samenspel van de kenmerken van het kind, de invloed van bepaalde mensen en de beschikbare omgeving. Zo zijn de ouders sterk bepalend voor het jonge kind (0-1,5 jaar) en gaan daarna de kinderopvang en de school een steeds bepalender rol spelen (schoolkind). Na de basisschool krijgen ook leeftijdsgenoten een steeds meer beslissende rol. De adolescent beslist steeds meer over de eigen bewegingsmogelijkheden en wensen. De verschillende fasen staan niet los van elkaar, maar lopen in elkaar over. Zo zal een vaardig en actief kind makkelijker op zoek gaan naar bewegingsmogelijkheden in de volgende levensfase.

Wat weten we nog niet

- Wat is het beweggedrag van het jonge kind en waardoor wordt deze bepaald?
- Wat is de beweegrichtlijn voor deze levensfase?
- Wat is er nodig om de peuter optimaal te begeleiden in hun bewegingsdrang?
- Hoe kunnen we de kleuter optimaal stimuleren in hun motorische ontwikkeling?
- Wat is het effect van de verschillende bewegingscontexten op het bewegen van het schoolkind?
- Wat zijn de motieven van (niet) sportende adolescenten voor niet-sport gerelateerde activiteiten en op welke wijze kunnen we deze benutten? M.a.w. wat trekt hun wel aan?
- Wanneer en hoe bewegen adolescenten door de dag heen?

Best practices

- **Baby:** Baby Sparc: bewegen met jouw baby/kind

- *Peuter*: Scandinavische landen hebben hoog opgeleide pedagogische medewerkers die bewegen integreren in dagelijks dagritme
- *Kleuter*: Scandinavische landen (Friluftliv) leveren positieve normen en waarden voor bewegen “er is geen slecht weer alleen slechte kleding”; “bewegen kan altijd”; NL gewoonte om kinderen naar zwembad te sturen
- *Schoolgaande kind*: de gemeente Arnhem heeft 2+1+2 ingevoerd: 2 uren bewegingsonderwijs, 1 uur bewegen als middel en 2 uren extra bewegen en sport
- *Puber*: Shufflesports waarbij leerlingen zelf hun sport bepalen; Sportadvies: vragenlijst waarmee een keuzehulp geboden wordt
- *Adolescent*: studentensport, waarbij met een minimaal tarief de studenten kunnen kiezen uit lessen en vrij sporten

Werkbare principes

- *Baby*: Bieden van zichtbare informatie voor beginnende ouders; kan ook via consultatiebureau of JGZ
- *Peuter*: Bieden van veelzijdige motorische basis om bewegingsmogelijkheden in latere leven te vergroten (via ouders/school)
- *Kleuter*: Zitten in klaslokaal beperken door meer te werken in werkhoecken en staplekken
- *Schoolkind*: Leren op school anders inrichten, zodat bewegen een onderdeel vormt van het programma
- *Puber*: Bieden van meerdere motieven om te gaan sporten (niet alleen prestatief) en later te gaan specialiseren in sport

Belemmeringen

- Niet alle doelgroepen worden bereikt door de informatie
- Niet alle kinderen gaan naar de kinderopvang
- Systeem van het onderwijs is gericht op zitten en leren
- Vroege specialisatie leidt tot uitval door “niet goed genoeg meer zijn”
- De e-bikes en technologische mogelijkheden leiden tot bewegingsarmoede
- De activiteiten sluiten niet aan bij de behoeften van niet-sporters

Met welke opdracht moet de innovator aan de slag?

- Hoe zorg je ervoor dat laagopgeleide niet bewegende/sportende ouders meer bewustzijn + meer tools rondom goed en meer bewegen krijgen?
- Hoe creëer je een omgeving die bewegen min of meer afdwingt
- Hoe houd je de intrinsieke motivatie om te bewegen van kinderen (van deze leeftijd) in stand? Zowel in thuis als kinderdagverblijf
- Hoe kunnen we de maatschappij zo inrichten dat de intrinsieke motivatie van deze kinderen in stand blijft (zonder anderen te belasten) (integraal op school)
- Hoe organiseren dat bewegen plaatsvindt over de hele dag binnen alle contexten (school, BSO, thuis..)
- Hoe krijg je niet sportende pubers (met name meisjes) in beweging met andere motieven dan sport

Kernvragen:

- Hoe zorgen we ervoor dat de van oorsprong aanwezige motivatie om te bewegen behouden en gestimuleerd wordt in alle fases van de levensloop en dwars over alle contexten heen?

- Hoe kunnen we gebruik maken van goede ideeën en initiatieven waarbij de focus zit op structurele en duurzame systeemverandering
- Hoe zorgen we voor de integratie van beweging en vaardigheid met meer holistische ontwikkeling zoals bewegingsidentiteit en physical literacy?
- Hoe krijg je niet sportende pubers (met name meisjes) in beweging met andere motieven dan sport?

Uitgangspunten bij de innovatiewens:

- 0-6 jaar als focus, omdat daar de motorische ontwikkeling plaatsvindt en de natuurlijke bewegingsdrang nog aanwezig is
- Samenwerking tussen en over sectoren heen
- Alleen in structurele vormen (duurzaam)
- Afstemming boodschap richting ouders en kinderen
- Aansluiten bij/behouden van intrinsieke motivatie

Innovatievenster Contexten

Innovatievenster - Context

	Wat weten we al (feiten en cijfers)?	Wat weten we nog niet?	Wat zijn best practices?	Wat zijn de werkbare principes?	Waarom werkt het niet voor iedereen?	Met welke opdracht moet de innovator aan de slag?
Buurt	kinderen spelen steeds minder buiten	Waarom spelen kinderen minder buiten? Hoe kan dit worden veranderd? Hoe kan de fysieke omgeving worden verbeterd? Hoe kan de sociale omgeving worden verbeterd?	POG, de groe onderneem, sport en digital	ziet hardheid, organiseer als club, maakbaar	tegenwoordig zijn kinderen minder buiten, maar dat kan anders zijn als er meer mogelijkheden zijn	meer ruimte krijgen in stedelijke omgeving en meer sociale interactie
Onderwijs	Kinderen zitten teveel op school	opzet van school, hoe kan de school anders worden opgezet? Hoe kan de school meer gericht zijn op beweging? Hoe kan de school meer gericht zijn op sociale interactie?	dynamische school, Anpak schoolplein, Model 2+1-2	leren in beweging, schoolplein, schoolplein met meer beweging	aanpak schoolplein, schoolplein met meer beweging, schoolplein met meer sociale interactie	meer beweging in school, meer sociale interactie in school
Sport	De meeste kinderen zijn niet actief genoeg	Succesfactoren van clubs die leden weten te behouden	programma's gericht op beweging, aanpakten bij verenigingen, Multi-sport aanbod	scholing, meer nadruk op sociale interactie	aanpakten bij verenigingen, Multi-sport aanbod	meer nadruk op sociale interactie, meer nadruk op beweging
Digitaal	Digitale technologieën worden steeds meer gebruikt	Digitale technologieën worden steeds meer gebruikt	Digitale technologieën worden steeds meer gebruikt	Digitale technologieën worden steeds meer gebruikt	Digitale technologieën worden steeds meer gebruikt	Digitale technologieën worden steeds meer gebruikt
THUIS..	THUIS..	THUIS..	THUIS..	THUIS..	THUIS..	THUIS..
Kinderdagvoorziening	Kinderdagvoorziening	Kinderdagvoorziening	Kinderdagvoorziening	Kinderdagvoorziening	Kinderdagvoorziening	Kinderdagvoorziening

Beschikbare kennis

Ondanks de vergrote aandacht voor de bewegingomgeving op de motorische vaardigheid en het beweggedrag weten we nog weinig over de invloed van de bewegingomgeving. Wel weten we dat de bewegingsmogelijkheden bepalend zijn voor het beweggedrag, maar we weten niet hoe deze zich in samenhang ontwikkelt. Zo weten we dat kinderen minder buitenspelen, maar we weten niet welke relatie

dit heeft met beschikbare beweegmogelijkheden in de omgeving, het speelgedrag op school en de lessen bewegingsonderwijs. Ook binnen de sportcontext weten we dat speelplezier, sociale contacten, sociale en fysieke veiligheid bepalend zijn voor het sportgedrag, maar we weten niet welke invloed de thuis en schoolsituaties hierop hebben. De samenhang tussen de verschillende contexten en de gemeenschappelijke invloed op het beweeggedrag vormen daarmee een kennisvraag. Dit geldt ook voor veranderingen in contexten, zoals de overgang van de lagere- naar de middelbare school die veelal leidt tot uitval. We weten eigenlijk niet zo goed wat het effect van contextveranderingen is op het beweeggedrag. Tot slot mist er ook informatie over de digitale context. We weten dat kinderen veel tijd doorbrengen in de digitale wereld, maar niet zo goed wat daarvan de invloed is op het beweeggedrag.

Wat weten we nog niet

- Wat is de samenhang tussen de verschillende contexten en de gemeenschappelijke invloed op het beweeggedrag
- Hoe verschillende beleidsafdelingen samen kunnen werken om beweegvriendelijke omgevingen te creëren
- Hoe spelen opgenomen kan worden in de omgevingsvisie en uitvoeringsprogramma's door alle beleidsafdelingen
- Hoe we speelruimte inclusief kunnen inrichten (met/zonder beperking/ meiden, verschillende culturen)
- Hoe bewegen en sporten in niet-stedelijke gebieden in de verschillende contexten plaatsvindt
- Er is wel bekend hoeveel er bewogen wordt, maar nog niet wat de motieven en belemmeringen zijn in contexten
- Hoe we meiden in buitenruimte aan het bewegen krijgen
- Wat zijn succesfactoren van clubs die hun leden weten te behouden?
- Hoe kunnen we het perspectief van kinderen benutten bij het ontwikkelen van de beweegomgeving
- Wat zijn de lange termijneffecten van digitale contexten zoals Pokemon go? (effect van digitale context)
- Zijn er ook effectieve systeemaanpakken (bv gericht gezin) waarbij gebruik gemaakt wordt van contexten om beweeggedrag te beïnvloeden
- Hoe kunnen we ouders het beste bereiken en betrekken om in de thuissituatie het bewegen te beïnvloeden?
- Wat zijn de kenmerken van de digitale context waarin kinderen zich bewegen?

Best practices

- JOGG: systeembrede aanpak
- Dynamische schooldag
- Arnhem/KVLO: 2+1+2
- Energizers
- Aanpak schoolpleinen (o.a. Playgrounds, ASM)
- Gezonde basisschool van de toekomst
- Actief transport van en naar school
- Programma's gericht op brede motorische ontwikkeling (monkey moves, nijntje, startvaardig)
- Multisportprogramma's
- Corona-programma's die effectief waren, zoals ommetje

Werkbare principes

- Combinatie van orgware, software en hardware (bewegen in openbare ruimte)
- Communicatie over de beweegomgeving richten op het beoogd netwerk
- Voor de dynamische schooldag is maatwerk/context gebonden aanpak essentieel

Belemmeringen

- Te algemene aanpak sluit onvoldoende aan bij bewegingsmogelijkheden in de omgeving
- Historie en traditie van mensen maken introductie van nieuwe initiatieven lastig
- Pedagogische en didactische kwaliteiten van vrijwilligers zorgen niet altijd voor een stimulerende omgeving voor alle kinderen

Met welke opdracht moet de innovator aan de slag?

- Wat is het huidige en wenselijke Beweeg Vriendelijke Omgevingsbeleid en hoe kan dit integraal voor alle contexten gerealiseerd worden
- Hoe creëer je een (combinatie van) omgevingen die bewegen min of meer afdwingt
- Hoe organiseren dat bewegen plaatsvindt over binnen alle contexten (school, BSO, thuis..)
- Hoe krijg je de belangrijkste doelgroepen (meiden, kinderen met een beperking, kinderen met een lage SES, migratieachtergrond) in beweging door gebruik te maken van verschillende contexten

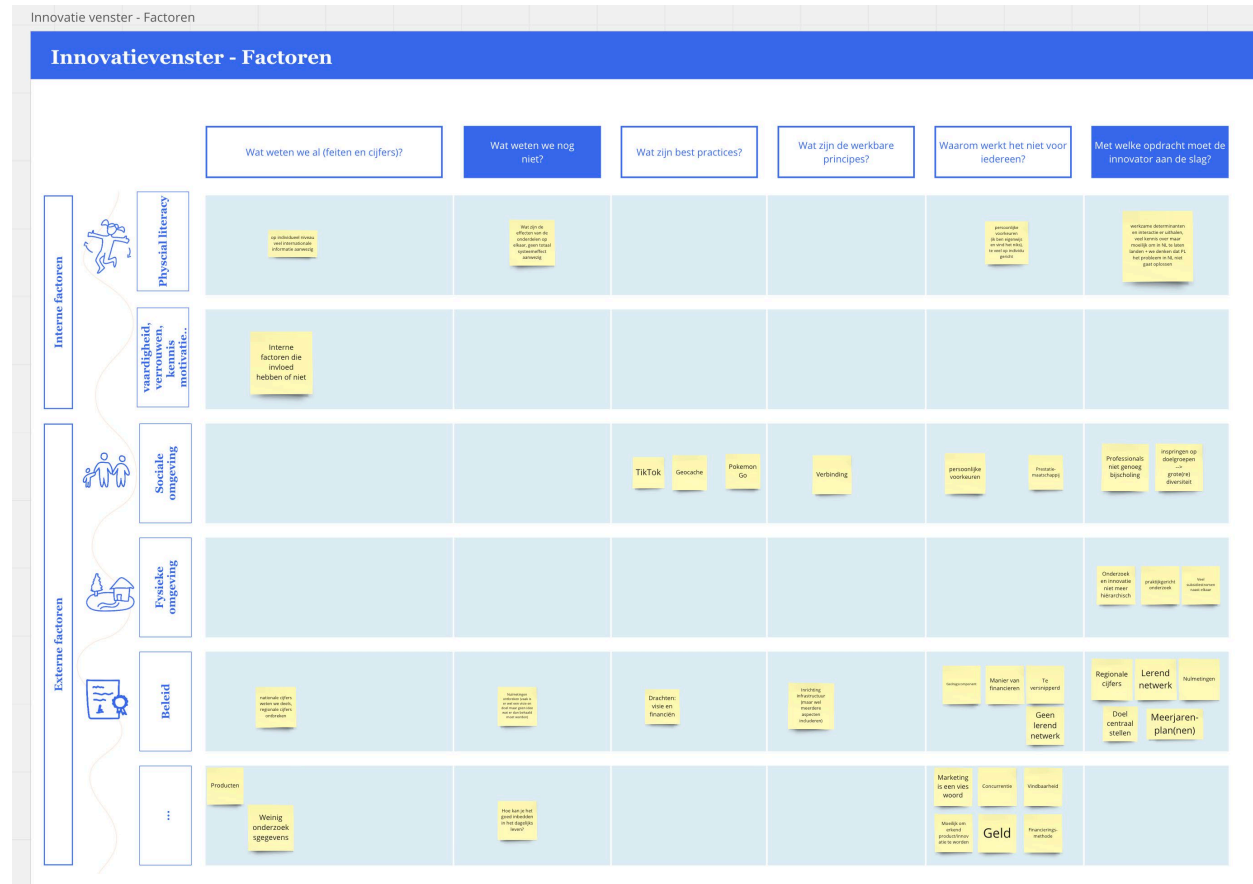
Kernvragen

- Hoe ontwerpen, implementeren en evalueren we een systeemaanpak voor de verschillende contexten waarin het kind beweegt. Hierbij moeten micro (hardware, orgware, software), meso (contexten school, thuis, sport, buurt en digitaal) en macro (beleid) op elkaar aansluiten en beweging van alle doelgroepen stimuleren.

Uitgangspunten bij de innovatiewens

- Aanpak moet wensen en behoeften en leefwereld van de doelgroep als uitgangspunt nemen en hen/ de doelgroep in alle fasen betrekken (mede-ontwerper, mede-onderzoeker, mede-implementator), dus niet rekening houden met maar kind centraal en degene die met de aanpak aan de slag moeten (innovatie moet wel implementeerbaar zijn in de dagelijkse praktijk) samenwerking tussen en over sectoren heen
- De aanpak moet zich richten op meerdere contexten. Hierbij kan wel gestart worden bij 1 context, maar het doel is wel meerdere contexten.

Innovatievenster Factoren

Beschikbare kennis

We weten dat de interne- en externe factoren elkaar kunnen versterken of juist verzwakken. Het systeem in de omgeving van een individu kan negatieve belemmeringen verminderen, waardoor hij toch gaat bewegen. Deze externe factoren zijn vooral van belang bij doelgroepen die minder natuurlijke mogelijkheden en behoeften hebben om te sporten. Zo weten we dat minder vaardige kinderen minder snel gaan sporten. Een fysieke omgeving met

Wat weten we nog niet

- Wat zijn de samenhangende effecten van interne en externe factoren
- Wat is de invloed van beleid op het beweeggedrag?
- Hoe kunnen we de ondersteunende externe factoren goed inzetten in het dagelijks leven?
- Wat zijn de gecombineerde doelen van de externe en interne doelen?

Best practices

- Tik tok, geocach, pokemon go
- Visie van Drachten op systeemondersteuning

Werkbare principes

- De (menselijke) verbinding tussen externe en interne factoren zorgt voor beweeggedrag.
- De fysieke omgeving is bepalend voor de beweegmogelijkheden en daarmee 1 van de belangrijkste stimulerende of remmende factoren

- De inzet van rolmodellen kan stimulerend werken voor het beweeggedrag
- De rolmodellen zijn bepalend voor de normen en waarden op bewegen
- Er wordt geleerd vanuit andere contexten

Belemmeringen

- De individuele factoren kunnen een te grote drempel opleveren (motivatie, vertrouwen, kennis, motivatie)
- De sociale- en fysieke omgeving past niet bij de persoonlijke voorkeuren
- De sociale omgeving zet de norm te veel op de prestatie en sluit daarmee niet aan
- Het beleid geeft een te versnipperende ondersteuning
- De ondersteuning is moeilijk vindbaar (marketing ontbreekt)
- Er is te weinig geld om de ondersteuning op te zetten

Met welke opdracht moet de innovator aan de slag?

- Wat zijn de actuele gegevens van de personen (vaardigheid, kennis, vertrouwen, motivatie, beweeggedrag) en de externe factoren op regionaal en landelijk niveau?
- Op welke wijze kunnen externe factoren (sociale omgeving, fysieke omgeving en beleid) de interne belemmeringen van een persoon opheffen en zorgen voor voldoende beweeggedrag
- Hoe kunnen we buitenlands onderzoek vertalen naar Nederlandse situatie.

Kernvragen

- Op welke wijze kunnen externe factoren (sociale omgeving, fysieke omgeving en beleid) de interne belemmeringen van een persoon opheffen en zorgen voor voldoende beweeggedrag

Uitgangspunten bij de innovatiewens

- Subsiestromen moeten gebundeld worden
- Er moet gebruik gemaakt worden van regionale cijfers om de aanpak context-specifiek te maken
- De plannen moeten meerdere jaren omvatten en bij voorkeur longitudinaal
- Er moet een businesscase ontwikkeld worden om duurzame borging te garanderen
- De doelgroep(en) zelf moeten betrokken worden bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie
- De transfermogelijkheden moeten opgenomen zijn in het plan (werkzame principes + implementatiestappen)

4. Samenvattingen regelingen

Subsidiescans zijn een momentopname van oproepen die momenteel gecommuniceerd zijn of openstaan. Oproepen in voorbereiding zijn hier niet in meegenomen, maar het is wel verstandig contact te blijven houden met financiers om vroegtijdig te kunnen anticiperen op subsidiemogelijkheden.

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
COST – Europese samenwerking in wetenschap en techniek	Nederlands contactpunt (NCP), RVO	***	***	€ 2.9 miljard	25 oktober 2023
Doel	Samenwerking tussen onderzoekers over Europa. COST acties helpen onderzoeksinitiatieven in heel Europa en daarbuiten met elkaar te verbinden en stellen onderzoekers en innovators in staat hun ideeën op elk gebied van wetenschap en technologie te laten groeien door ze te delen met hun collega's. COST Actions zijn bottom-up netwerken met een looptijd van vier jaar die onderzoek, innovatie en carrières stimuleren.				
Looptijd project	Een nieuw COST-voorstel kunt u het hele jaar indienen. COST financiert ongeveer 70 voorstellen per jaar. Voorstellen kunt u indienen via de e-COST submission tool. Meer informatie over het indienen en de voorwaarden vindt u op de website van COST. Als Nederlandse onderzoeker kunt u ook deelnemen aan een lopende COST-actie via het Management Comité of via een werkgroep.				
Focus/prioriteiten	Naast de 40 landen die lid zijn van COST, is COST 'open to the world'. Ook organisaties en deelnemers van buiten Europa kunnen deelnemen aan de netwerkactiviteiten. COST financiert de coördinatiekosten van de netwerkactiviteiten en de reis- en verblijfskosten van de deelnemers. Ook publicaties en bijvoorbeeld de website worden gefinancierd. Er is geen financiering voor het onderzoek zelf.				
Consortium	Individen, consortia en zelfs bedrijven				
Vorm van financiering	Subsidie				
Maximale subsidie	Wisselend per actie				
Meer informatie	Wilt u meer weten over dit programma? Bekijk de EU-website van COST. Heeft u vragen? Neem dan contact op met de nationale COST-coördinator via cost@rvo.nl . COST wordt gefinancierd vanuit het Europese onderzoeksprogramma Horizon Europe.				

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
De Groeiversneller	Oost NL	**	***	€ 4 mio	Continue
Doel	Ondersteunen van Gelderse mkb-bedrijven met de potentie en ambitie om te groeien in werkgelegenheid, en die met vernieuwing een bijdrage leveren aan één van de maatschappelijke uitdagingen.				
Looptijd project	Onbepaald				
Focus/prioriteiten	Groeiversneller Health				
Consortium	In Gelderland gevestigde mkb-bedrijven				
Vorm van financiering	Vouchers van max. €16.000, leningen van max. € 225.000				
Maximale subsidie	€ 225.000				
Meer informatie	https://oostnl.nl/nl/de-groeiversneller				

Cal ID	Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
	Effectiviteitsonderzoek Preventie	ZonMw	****	****	€3.2mio	13 juni 2023, 14 uur
Doel	Het doel van deze programmalijn is onderzoek stimuleren naar de effectiviteit en doelmatigheid van preventieve interventies. Het gaat hierbij om de brede effectiviteit en doelmatigheid: inclusief de effectiviteit en doelmatigheid in de praktijk en inclusief de maatschappelijke kosten en baten van preventie die ook buiten de zorg optreden (maatschappelijke business case). Er wordt samengewerkt met de organisaties die de verschillende, relevante interventiedatabanken beheren voor een optimaal gebruik van erkende interventies en doorgeleiding van nieuwe kennis over de effectiviteit van interventies.					

	Denk aan het RIVM (interventiedatabase Gezond en Actief Leven), Movisie (databank Effectieve sociale interventies), de GGD'en (GGD Appstore) en het NJi (databank Effectieve Jeugdinterventies).
Looptijd project	Maximaal 48 maanden
Focus/prioriteiten	<p>De focus ligt op een integrale aanpak en het toepassen van alternatieve onderzoeksmethodes voor effectiviteitsonderzoek. Daarnaast is binnen deze oproep ook ruimte voor het thema mentale gezondheid.</p> <p>U kunt subsidie aanvragen voor onderzoek gericht op effectiviteit van de integrale aanpak. Onderzoek dient zich in de hoofdzaak te richten op (één van de) de volgende thema's: mentale gezondheid, seksuele gezondheid, overgewicht, roken, drugs, leefomgeving en valpreventie. Onderzoek is gericht op universele, selectieve of geïndiceerde preventie. Vanwege financiering binnen andere ZonMw- programma's gelden de volgende exclusiecriteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorggerelateerde preventie, gericht op mensen met een ziekte of aandoening en voorkomen dat dit leidt tot complicaties, beperkingen, een lagere kwaliteit van leven of sterfte • Onderzoek naar alcoholpreventie, dit kan ingediend worden binnen de lopende subsidieronde Alcoholpreventie – onderzoek naar kennishiaten • Onderzoek naar de vroege opsporing van ziekten bij gezonde mensen door middel van screening en zelftests (past binnen het deelprogramma Vroege Opsporing) • Onderzoek naar screening rondom zwangerschap en geboorte tot 6 weken na de bevalling (vrouw, partner, kind: dit thema past binnen het programma Zwangerschap & Geboorte) • Onderzoek naar Sport en Bewegen (dit wordt gefinancierd vanuit het cluster Sport en Bewegen). Onderzoek kan zich wel in de hoofdzaak richten op bijv. overgewicht en een integrale aanpak waarvan sport een onderdeel is.
Consortium	<p>Een projectidee kan alleen door een onderzoeksorganisatie worden ingediend (hoofdaanvrager). Uit de projectbeschrijving dient duidelijk naar voren te komen dat de inzet van publieke middelen gerechtvaardigd is.</p> <p>De volgende partij(en) zijn verplicht in het consortium:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nederlandse onderzoeksorganisaties in de zin van het EU staatssteunrecht² • Ervaringsdeskundigen en/of vertegenwoordigers van de einddoelgroep • Minimaal één praktijkorganisatie, zoals gemeenten, GGD'en, eerste- of tweedelijnszorgorganisaties, stichtingen • De (beoogd) interventie-eigenaar samen met professionals die de interventie in de praktijk uitvoeren. Betrokkenheid van de (beoogd) financier van de uitvoering interventie/aanpak is wenselijk. <p>De hoofdaanvrager is werkzaam bij een in Nederland gevestigde onderzoeks- en/of kennisinstelling en heeft ervaring met wetenschappelijk onderzoek op dit terrein. De andere (verplichte) partijen zijn medeaanvrager. Voor deze subsidieronde geldt dat de activiteiten in samenwerking worden uitgevoerd.</p> <p>Een consortium mag meerdere aanvragen over verschillende onderwerpen indienen.</p>
Vorm van financiering	Subsidie
Maximale subsidie	Maximaal € 400.000,-. Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt € 3.200.000,-
Meer informatie	https://www.zonmw.nl/nl/subsidie/effectiviteitsonderzoek-integrale-aanpak-preventie

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
EFRO Oost-Nederland 2022	Provincie Gelderland	*	*****	± €30 mio	30-11-2023
Doel	Een slimmer en groener Oost-Nederland met sterke, innovatieve ondernemers en een krachtig mkb				
Looptijd project	Onbepaald				
Focus/prioriteiten	Provincies Gelderland en Overijssel Marktgerichte innovatie in een samenwerking van mkb-ondernemingen, of van mkb-ondernemingen met grootbedrijven of kennisinstellingen				

Consortium	Drie of meer van elkaar onafhankelijke ondernemingen (minimaal 1 mkb-bedrijf)
Vorm van financiering	Subsidie
Maximale subsidie	Tussen € 350.000 en € 1.000.000
Meer informatie	https://www.efro-oost.eu/

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
Erasmus+ / cooperation partnerships	EU / nationaal agentschap	*	*****	€ 26.2 miljard (2021-2027)	meerdere
Doel	<p>De Europese Unie ondersteunt met Erasmus+ de educatieve, professionele en persoonlijke ontwikkeling van deelnemers in de sectoren onderwijs, training, jeugd en sport, in Europa en daarbuiten. Het programma biedt mensen van alle leeftijden de mogelijkheid om kennis en ervaring op te doen in binnen- en buitenland.</p> <p>Door met Erasmus+ in het buitenland te studeren, te werken of deel te nemen aan internationale projecten, verbeteren professionals, studenten, jongeren en jongerenwerkers hun communicatieve en interculturele vaardigheden. Als deelnemer aan het programma Erasmus+ word je uitgedaagd om competenties te ontwikkelen die belangrijk zijn om actief deel te nemen aan de maatschappij. Het programma helpt daarnaast de kwaliteit van onderwijs en training en van het jeugd- en jongerenwerk te verbeteren, door middel van internationale samenwerkingsprojecten. Erasmus+ levert zo een bijdrage aan economische groei, werkgelegenheid, gelijke kansen en inclusie in Europa.</p>				
Looptijd project	Varieert van 12 tot 36 maanden				
Focus/prioriteiten	<p>Partnerschappen (Key Action 2):</p> <p>Sport Cooperation partnerships zijn samenwerkingsverbanden voor de ontwikkeling, overdracht en/of implementatie van innovatieve praktijken in sport en bewegen. Een projectaanvraag doe je samen met één of meerdere buitenlandse partners. Je project ligt in lijn met minstens één horizontaal beleidsthema en/of één sportspecifiek beleidsthema. Horizontale thema's behandelen milieu en duurzaamheid, inclusie en diversiteit, digitalisering en gemeenschappelijke waarden. Sportspecifieke thema's zijn: een gezonde levensstijl promoten, promoten van waarden en integriteit van sport, opvoeding voor en door sport en het behandelen van maatschappelijke thema's zoals racisme, matchfixing, anti-doping enz.</p> <p>Om het primair en voortgezet onderwijs te versterken, kunnen instellingen en organisaties in Nederland op kleine of grote schaal samenwerken met organisaties in andere landen.</p> <p>Middelbaar beroepsonderwijs Ook in het mbo liggen mogelijkheden voor sportaanvragen. Voor sport kun je bijvoorbeeld denken aan CIOS-opleidingen of mbo-opleidingen sport en bewegen. De mobiliteitsprojecten van Erasmus+ (Key Action 1) bieden onderwijsprofessionals en studenten de kans om nieuwe kennis en vaardigheden in het buitenland op te doen. Voor deelnemers met een functiebeperking of met een sociale of economische achterstand is extra financiële steun beschikbaar. Om het middelbare beroepsonderwijs te versterken, kunnen instellingen en organisaties in Nederland op kleine of grote schaal samenwerken met organisaties in andere landen: dit zijn partnerschappen in het kader van Key Action 2.</p> <p>Hoger onderwijs De mobiliteitsprojecten (Key Action 1) van Erasmus+ bieden onderwijsprofessionals en studenten in het hoger onderwijs de kans om nieuwe kennis en vaardigheden binnen én buiten de EU op te doen. Voor deelnemers met een functiebeperking of met een sociale of economische achterstand is extra financiële steun beschikbaar. Om het hoger onderwijs te versterken, kunnen instellingen en organisaties in Nederland op kleine of grote schaal samenwerken met organisaties in andere landen via de Key Action 2: Partnerschappen. Ook (jonge) wetenschappers in studierichtingen als bijvoorbeeld</p>				

	<p>bewegingswetenschappen of sportmanagement kunnen zo kennis uitwisselen rond een specifiek thema en buitenlandervaring opdoen.</p> <p>Volwasseneneducatie De projecten die Erasmus+ subsidieert in het kader van volwasseneneducatie, zijn gericht op inclusie en deelname aan de maatschappij van volwassenen. Is het de missie van je organisatie om volwassenen te leiden naar de arbeidsmarkt of hun participatie te versterken en gebruik je hiervoor sport en bewegen als middel? Vraag dan bij Erasmus+ subsidie aan voor een project dat jouw organisatie versterkt bij het begeleiden van jouw doelgroep. De mogelijkheden van het programma zijn verdeeld over twee subsidielijnen (Key Actions: mobiliteit en partnerschappen).</p> <p>Jeugd & jongerenwerk Met subsidie van Erasmus+ Jeugd kunnen projecten voor en door jongeren worden opgezet. Jongeren krijgen zo de kans om zich op persoonlijk en professioneel vlak te ontwikkelen. De mogelijkheden van het programma zijn verdeeld over twee subsidielijnen (Key Actions: mobiliteit en partnerschappen). Daarnaast organiseert Erasmus+ Jeugd (inter)nationale trainingen, seminars en studiebezoeken. Bij Erasmus+ Jeugd worden projecten ondersteund die werken met methoden die uitgaan van 'niet-formeel leren' en die bijdragen aan de prioriteiten en doelstellingen. Gebruik je sport en bewegen als middel in het jeugd- en jongerenwerk? Dan kan jouw project in aanmerking komen.</p> <p>Centrale acties Het programma Erasmus+ wordt grotendeels via het Nationaal Agentschap uitgevoerd, maar er zijn ook centrale acties. Daaronder valt bijvoorbeeld Erasmus+ Sport (met uitzondering van de nieuwe mobiliteitsactie, die ook nationaal wordt uitgevoerd), maar ook specifieke programma's op het gebied van onderwijs en jeugd.</p>
Consortium	Internationale samenwerking. Varieert per call. Grote aanvragen minimaal 3 partners uit 3 programmalanden
Vorm van financiering	Subsidie
Maximale subsidie	€ 400.000
Meer informatie	https://www.erasmusplus.nl

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
Gerard Sanderink Stichting	Fonds	***	*	Onbepaald	Continue
Doel	Ondersteunen van Twentenaren in kansarme situaties met aantoonbare capaciteiten op het gebied van technologie middels beurzen en/of subsidie. Daarnaast stimuleert de stichting bedrijven om in Twente een faciliteit op te richten voor toegepaste research, waarbij het de bedoeling is dat het resultaat van die research ten behoeve van het algemeen nut wordt aangewend				
Looptijd project	Onbepaald				
Focus/prioriteiten	Toegepaste research				
Consortium	Subsidie wordt verstrekt aan bedrijven				
Vorm van financiering	Fondsbijdrage				
Maximale subsidie	€ 10.000				
Meer informatie	https://stichtinggerardsanderink.nl/				

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
HHINT Kickstarter programma	Min. EZK	**	****	€ 600k	12-10-2023
Doel	Een duurzame internationale publiek-private samenwerking op te zetten op het gebied van research & development (R&D) binnen de sector Life Sciences & Health				
Looptijd project	Onbepaald				
Focus/prioriteiten	Onderzoek dat valt binnen het maatschappelijk thema 'Gezondheid & Zorg', zoals geconcretiseerd in de Kennis- en Innovatieagenda 2020-2023, en de doelen van de regeling. Het project omvat fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling, of een combinatie daarvan.				

Consortium	Minimaal één onderneming en één onderzoeksorganisatie. Verder moet er sprake zijn van minimaal één in Nederland gevestigde consortiumpartner en minimaal één consortiumpartner buiten Nederland.
Vorm van financiering	Subsidie
Maximale subsidie	Tussen € 50.000 en € 120.000
Meer informatie	https://www.health-holland.com/funding-opportunities/hhint-kickstarter-0

Call ID	Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
CERV-2023	Horizon CERV	RVO	**	*****	€4 Mio	20-09-2023
Doel	Town twinning					
Looptijd project	4 jaar					
Focus/prioriteiten	Interculturele dialoog tussen mensen van verschillende nationaliteiten en verschillende talen. Begrip onder burgers, lokale grass roots uitwisselingen en langdurige samenwerking tussen bedrijven					
Consortium	Steden, kennisinstellingen, NGO's en burgers					
Vorm van financiering	Subsidie					
Maximale subsidie	N.t.b. nog geen indicatie over de honoreringen					
Meer informatie	Klik HIER					

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
Innovatiekrediet	RVO	***	**	€60 mio	29-12-2023
Doel	Technische ontwikkeling nieuwe producten, diensten en processen				
Looptijd project	2 januari 2023 – 29 december 2023				
Focus/prioriteiten	Ontwikkeling van innovatieve ontwikkelprojecten met flinke technische risico's en een uitstekend marktperspectief				
Consortium	Aanvrager: ondernemer. Geen eisen aan consortium				
Vorm van financiering	Krediet Het budget voor 2023 is als volgt verdeeld: € 30 miljoen voor technische ontwikkelingsprojecten en € 30 miljoen voor klinische ontwikkelingsprojecten. Per project kan maximaal € 5 miljoen voor klinische ontwikkelingsprojecten en maximaal € 10 miljoen voor technische ontwikkelingsprojecten aangevraagd worden. Het kredietpercentage varieert per aanvraag en is afhankelijk van de grootte van de onderneming.				
Maximale subsidie	Geen maximum. Minimaal €150.000				
Meer informatie	https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/innovatiekrediet				

Call ID	Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
ERASMUS-JMO-2023-MODULE	Jean Monnet-acties op het gebied van hoger onderwijs	EACEA	*	****	€ 2.9 miljard	Februari 2025
Doel	De Jean Monnet-actie in het kader van "Onderwijs en onderzoek" zal: <ul style="list-style-type: none"> • over de hele wereld excellentie bevorderen in onderwijs en onderzoek op het gebied van EU-studies; • de dialoog stimuleren tussen de academische wereld en de maatschappij, waaronder beleidsmakers, ambtenaren, maatschappelijke actoren, vertegenwoordigers van de verschillende onderwijsniveaus en van de media op lokaal, regionaal, nationaal en EU-niveau; • kennis en inzichten voortbrengen die de EU-beleidsvorming kunnen ondersteunen en de rol van de EU in Europa en in een geglobaliseerde wereld kunnen versterken; 					

	<ul style="list-style-type: none"> • een breder publiek aanspreken en kennis over de EU verspreiden in de ruimere samenleving (ook buiten de academische wereld en gespecialiseerde doelgroepen) om de EU dichter bij de bevolking te brengen
Looptijd project	36 maanden
Focus/prioriteiten	<p>Er zijn drie mogelijke vormen van Jean Monnet “Onderwijs en onderzoek”: Modules, leerstoelen, expertisecentra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modules zijn korte onderwijsprogramma’s of cursussen op het gebied van EU-studies aan instellingen voor hoger onderwijs. Elke module duurt minstens 40 lesuren per academiejaar met een looptijd van drie jaar. Modules kunnen zich richten op één specifieke discipline van Europese studies of kunnen multidisciplinair van aard zijn en bijgevolg een beroep doen op de academische inbreng van verschillende professoren en deskundigen. Zij kunnen ook de vorm aannemen van korte gespecialiseerde programma’s of zomercursussen. • Leerstoelen zijn leeropdrachten met een specialisatie in EU-studies (zoals hierboven beschreven) voor universiteitsprofessoren, met een looptijd van drie jaar. Een Jean Monnet-leerstoel is slechts door één professor bekleed, die per academiejaar minstens 90 lesuren doceert. De leerstoel kan ook een team ter beschikking hebben dat de activiteiten van de leerstoel ondersteunt en versterkt, met inbegrip van het doceren van aanvullende lesuren. • Jean Monnet-expertisecentra zijn competentie- en kenniscentra met betrekking tot EU-onderwerpen. Zij moeten de deskundigheid en competenties van deskundigen op hoog niveau bundelen om zo synergieën tot stand te brengen tussen de diverse disciplines en hulpbronnen op het gebied van Europese studies (zoals hierboven beschreven) alsook gezamenlijke transnationale activiteiten op poten te zetten en de toegang mogelijk te maken voor het maatschappelijk middenveld. Voor Jean Monnet-expertisecentra is een sleutelrol weggelegd bij het bereiken van studenten uit faculteiten die zich doorgaans niet bezighouden met EU-kwesties; ze smeden ook nauwere banden met beleidsmakers, ambtenaren, maatschappelijke organisaties en met het brede publiek.
Consortium	Alleen aanvragen van afzonderlijke aanvragers zijn toegestaan (enige begunstigden).
Vorm van financiering	Subsidie
Maximale subsidie	Jean Monnet-modules: € 30.000 Jean Monnet-leerstoelen: € 50.000 Jean Monnet-expertisecentra: € 100.000
Meer informatie	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/erasmus-programme-guide-2023-version-2-211222

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
JTF-regio Groningen-Emmen	SNN	**	****	€342 mio	diverse
Doel	Een nieuw, economisch en groen perspectief. Hierbinnen wordt het bedrijfsleven, bij voorkeur samen met kennisinstellingen uitgedaagd om te innoveren langs de lijnen van de zogenaamde Research & Innovation Strategy for Smart Specialization voor 2021-2027.				
Focus/prioriteiten	Subsidie kan worden verstrekt voor een valorisatie- of kennisontwikkelingsproject binnen één van de vier transitieën uit de RIS3, zijnde: <ol style="list-style-type: none"> 1. van een lineaire naar een circulaire economie; 2. van fossiele naar hernieuwbare energie; 3. van zorg naar duurzame gezondheid; 4. van analoog naar digitaal. 				
Consortium	Natuurlijke ondernemingsvormen, rechtspersonen en partijen in een samenwerkingsverband van natuurlijke- of rechtspersonen				
Vorm van financiering	Subsidie				
Maximale subsidie	€ 4.000.000				
Meer informatie	https://www.snn.nl/strategie-programmas/just-transition-fund-jtf				

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
KIEM	SIA	***	***	4 mio	n.t.b.

Doel	<p>De regeling stimuleert het opzetten van nieuwe samenwerkingsverbanden tussen het mkb en de publieke sector én hogescholen en/of universiteiten. De samenwerkingspartners voeren gemeenschappelijke activiteiten uit op het gebied van praktijkgericht onderzoek en innovatie. Mogelijke uitkomsten van projecten zijn: prototypes, testen, (business)modellen, methoden, werkwijzen, demonstrators, processen, product- en dienstconcepten en netwerkactiviteiten.</p> <p>KIEM sluit aan bij het Kennis en Innovatieconvenant 2020-2023. Het convenant komt voort uit het Missiegedreven Topsectoren- en Innovatiebeleid. In het convenant heeft praktijkgericht onderzoek van hogescholen een prominente plek.</p>
Looptijd project	1 jaar
Focus/prioriteiten	<p>Centraal staan 4 maatschappelijk belangrijke thema's:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Energietransitie & duurzaamheid 2. Landbouw, water, voedsel 3. Gezondheid & zorg 4. Veiligheid <p>Deze thema's zijn uitgewerkt in 25 missies die concrete ambities bevatten. Daarnaast wordt ingezet op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sleuteltechnologieën • Maatschappelijk verdienvermogen <p>Voor elk van deze thema's is een Kennis en Innovatie Agenda (KIA). De agenda's van Sleuteltechnologieën en Maatschappelijk verdienvermogen ondersteunen de andere 4 KIA's.</p>
Consortium	hogescholen, universiteiten of overige kennisinstellingen, samen met 2 praktijkpartners, waarvan minimaal 1 mkb-bedrijf
Vorm van financiering	Subsidie
Maximale subsidie	De financiering is maximaal € 40.000 per aanvraag. De partners in het onderzoek cofinancieren met 25% van het bedrag dat je aan subsidie aanvraagt. Dat kan in geld of in natura.
Meer informatie	https://regieorgaan-sia.nl/financiering/kiem/

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
Klimaatbestendige, groene en gezonde steden en dorpen 2021-2023	Provincie Utrecht	***	**	€1,15 mio	30-11-2023
Doel	Stimuleren van activiteiten die bijdragen aan het bevorderen, in stand houden of versterken van klimaatadaptie, biodiversiteit en gezonde leefomgeving in en rondom steden en dorpen in de provincie Utrecht.				
Looptijd project	De activiteit wordt binnen 24 maanden na verstrekking van de subsidie uitgevoerd				
Focus/prioriteiten	<p>Subsidie kan (onder andere) worden aangevraagd voor:</p> <p>Activiteiten die gericht zijn op het leveren van een bijdrage aan minimaal twee van de drie hoofddoelen. Hieronder worden activiteiten verstaan als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ingrepen in de fysieke leefomgeving (inclusief bijbehorende voorbereiding); • stimuleren van gedragsverandering of het bevorderen van betrokkenheid, kennis, draagvlak en beleving van inwoners of bedrijven, ondernemers of maatschappelijk organisaties; • onderzoeken en ontwikkelen van innovaties binnen de woon- en werkomgeving. 				
Consortium	Onbepaald				
Vorm van financiering	Subsidie				
Maximale subsidie	€ 50.000				
Meer informatie	https://www.provincie-utrecht.nl/loket/subsidies/klimaatbestendige-groene-en-gezonde-steden-en-dorpen-2021-2023				

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
Living Labs Sport en Bewegen	ZonMw	**	***	€1.265k	25-5-2023
Doel	Het (lokaal) ontwikkelen van innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen op het gebied van sport en bewegen sámen met de burger.				
Looptijd project	Maximaal 18 maanden				
Focus/prioriteiten	Om in aanmerking te komen voor subsidie moeten de living labs zich richten op één van de zogenaamde 'wicked problems' uit het programma MOOI in Beweging				
Consortium	Minimaal één gemeente, één maatschappelijke organisatie en één kennisinstelling				
Vorm van financiering	Subsidie				
Maximale subsidie	€ 50.000				
Meer informatie	https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/sport-en-bewegen/programmas/programma-detail/living-labs-sport-en-bewegen/				

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
Maatschappelijke waarde van sportevenementen	ZonMw	***	***	€1,28 mio	31 mei 2023 14 uur
Doel	Het doel van deze subsidieoproep is dat er een onderzoeksnetwerk wordt gerealiseerd dat meerjarig onderzoek uitvoert naar de voorwaarden waaronder internationale topsportevenementen die in Nederland worden georganiseerd maatschappelijke waarde realiseert. Een topsportevenement heeft maatschappelijke waarde, maar er is slechts beperkt kennis voorhanden over <i>de voorwaarden waaronder</i> een topsportevenement maatschappelijke waarde toevoegt.				
Looptijd project					
Focus/prioriteiten	In concrete zin dient het onderzoeksnetwerk kennis te vergroten wat betreft vier thema's: <ul style="list-style-type: none"> • Draagvlak & inspiratie • Publiek-private samenwerking • Economische effecten • Maatschappelijke effecten 				
Consortium	Geïnteresseerde onderzoekers moeten bij aanmelding aangeven op welke thema's ze (met name) onderzoek willen gaan uitvoeren. Iedereen moet daarbij twee van de vier onderzoeklijnen (draagvlak, samenwerking, economisch, maatschappelijk) kiezen.				
Vorm van financiering	Subsidie				
Maximale subsidie	Maximaal 1.280.000 euro aanvragen voor een looptijd van maximaal vier jaar (48 maanden)				
Meer informatie	https://www.zonmw.nl/nl/subsidie/maatschappelijke-waarde-van-topsportevenementen-0				

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
MKB Innovatiestimulering topsectoren	RVO	**	****	€10,8 mio	12-09-2023
Doel	Stimuleren dat mkb-ondernemingen aansluiten bij innovatieactiviteiten, uitgezonderd opleiding, binnen de topsectoren				
Looptijd project	Maximaal 2 jaar				
Focus/prioriteiten	Topsector: Life sciences and Health Op basis van de regeling worden de volgende subsidies verstrekt: <ul style="list-style-type: none"> • Subsidie voor netwerkactiviteiten; • Subsidie voor ondersteuning door innovatiemakelaars; • MIT-haalbaarheidsprojecten; • MIT-kennisvouchers; • MIT-innovatie-adviesprojecten; • Hooggekwalificeerd personeel; • MIT-R&D-samenwerkingsprojecten; • MIT-innovatieprestatiecontracten. 				
Consortium	Minimaal 2 mkb-ondernemers				

Vorm van financiering	Subsidie
Maximale subsidie	Ondersteuning innovatiemakelaars: € 10.000 per ondernemer MIT-haalbaarheid: € 20.000 MIT-kennisvoucher: € 5.250 of € 9.000 MIT-innovatieadvies: € 10.000 per ondernemer MIT-samenwerking: € 350.000
Meer informatie	https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/mit

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
MKB Innovatiestimulering topsectoren (MIT) <ul style="list-style-type: none"> Haalbaarheidsprojecten R&D-Samenwerkingsprojecten 	Provincies of prov. loketten	*	***	Divers	12-09-2023
Doel	Stimuleren innovatie bij het midden- en kleinbedrijf over regiogrenzen heen				
Looptijd project	Haalbaarheidsprojecten: maximaal 12 maanden R&D-Samenwerkingsprojecten: maximaal 24 maanden				
Focus/prioriteiten	Topsector: Life sciences and Health. Research and Development-project, bestaande uit industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling of een combinatie hiervan.				
Consortium	Haalbaarheidsprojecten: mkb-ondernemer R&D-Samenwerkingsprojecten: minimaal 2 ondernemers				
Vorm van financiering	Subsidie				
Maximale subsidie	Haalbaarheidsprojecten: € 20.000 (40% kosten) R&D-Samenwerkingsprojecten: € 350.000 (35% kosten)				
Meer informatie	Zuid-Holland: https://www.zuid-holland.nl/loket/subsidies/subsidies/subsidies/mkb-innovatie/ Zuid-Nederland: http://www.stimulus.nl/mit-zuid/ Utrecht: https://www.provincie-utrecht.nl/loket/subsidies/economie-en-innovatie-mit-haalbaarheidsprojecten Overijssel: https://regelen.overijssel.nl/Producten_en_diensten/Subsidies/Werken_en_ondernemen/MIT_Haalbaarheidsprojecten Gelderland: https://www.gelderland.nl/subsidies/mit-rd-samenwerkingsprojecten Noord-Nederland: https://www.snn.nl/ondernemers/mit-haalbaarheid-2023 Flevoland: https://flevoland.nl/loket/loketoverview/mkb-innovatiestimulering-topsectoren-(mit)-flevola				

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
New Mobility Foundation	Fonds	**	**		-
Doel	Het ondersteunen van projecten en initiatieven die de fysieke mobiliteit van kwetsbare groepen in de samenleving zoals ouderen, gehandicapten, vluchtelingen en mensen met lagere inkomens helpen te verbeteren				
Focus/prioriteiten	De doelstelling van het fonds sluit aan op de zogenaamde Sustainable Development Goals (SDG's), die door de Verenigde Naties zijn geformuleerd met als doel om een einde te maken aan wereldwijde armoede, ongelijkheid en klimaatverandering in 2030. Specifiek gaat het dan om doel 3 (Gezondheid & Welzijn) en doel 11 (Veilige & Duurzame Steden).				
Consortium					
Vorm van financiering	Fondsbijdrage				
Maximale subsidie	€ 20.000				
Meer informatie	https://newmobilityfoundation.org/				

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
OP Oost – Operationeel programma EFRO Oost-Nederland	Managementautoriteit Oost-Nederland	**	***	€169 mio	31-12-2023
Doel	Met het Operationeel Programma EFRO Oost-Nederland wil Oost-Nederland de regionale concurrentiepositie verder versterken en aansluiten op de uitdagingen waar Europa voor staat: voedselzekerheid, vergrijzing en gezondheid , klimaatverandering, schone en efficiënte energie, beschikbaarheid van grondstoffen.				
Looptijd project	Onbepaald				
Focus/prioriteiten	Oost-Nederland heeft gekozen voor de volgende prioriteiten en onderliggende specifieke doelstellingen:				

	<p>1. Thema 1B: Versterking van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1B-A: verhogen van het percentage bedrijven dat samenwerkt door (verdere) clustervorming en netwerken; • 1B-B: verhogen van het aandeel omzet van bedrijven uit nieuwe producten door het bevorderen van experimentele ontwikkeling van nieuwe producten, inclusief het ontwikkelen en testen van prototypes, binnen het mkb.
Consortium	Toegepaste vormen van onderzoek, onderzoek waarbij het bedrijfsleven betrokken is
Vorm van financiering	Subsidie Voor EFRO-aanvragen geldt dat er vanuit de provincie ook mogelijkheden tot cofinanciering zijn
Maximale subsidie	Onbepaald
Meer informatie	http://www.op-oost.eu/

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
OP Zuid	Stimulus	**	****	€29,6 mio	26-5-2023
Doel	Bijdragen aan innovatieve oplossingen op vijf grote maatschappelijke transitie die in Zuid-Nederland én mondiaal spelen en marktpartijen in staat stellen (inter)nationale marktkansen te benutten				
Looptijd project	Niet bepaald				
Focus/prioriteiten	Provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland Focus ligt bij transitiegebieden, waaronder gezondheid				
Consortium	Minimaal 2 partners die zijn ingeschreven in het handelsregister				
Vorm van financiering	Subsidie Voor EFRO-aanvragen geldt dat er vanuit de provincie ook mogelijkheden tot cofinanciering zijn				
Maximale subsidie	€ 1.000.000 (35% kosten)				
Meer informatie	https://www.stimulus.nl/opzuid-2021-2027/				

Cal ID	Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
SIA	Sprong	SIA	****	****	€17mio	Nog niet bekend mogelijk Nov 2023
Doel	<p>SPRONG stimuleert de samenwerking tussen onderzoeksgroepen van verschillende hogescholen die de potentie hebben om binnen 8 jaar uit te groeien tot krachtige SPRONG-groep. Een SPRONG-groep bestaat uit een samenwerking tussen (minimaal) 2 hogescholen en praktijkpartners, zoals bedrijven uit de beroepspraktijk (bijvoorbeeld mkb), publieke instellingen en overheden. Krachtige SPRONG-groepen hebben een brede doorwerking naar de kwaliteit van het onderzoek van de betrokken hogescholen.</p> <p>De samenwerking tussen hogescholen in SPRONG-groepen leidt ertoe dat ieders kennis bijdraagt aan de ontwikkeling van meer generieke kennis rond actuele, maatschappelijke vraagstukken. Dit bevordert de profilering en positionering van de onderzoeksgroep(en). Goede samenwerking en afstemming voorkomt bovendien dat niet overal het wiel opnieuw uitgevonden hoeft te worden. De hogescholen kunnen van elkaars werkwijze leren, bijvoorbeeld op het gebied van datamanagement, kwaliteitszorg of de verbinding van onderzoek en onderwijs.</p>					
Looptijd project	8 jaar					
Focus/prioriteiten	<p>SPRONG is erop gericht de positie van praktijkgericht onderzoek van hogescholen te versterken. De hogescholen bevinden zich daarmee in het (inter)nationale speelveld waarin diverse partijen kennis genereren en toepassen. Op deze manier stelt SPRONG hogescholen in staat om met hun praktijkgerichte onderzoek een significante bijdrage te leveren aan maatschappelijke vraagstukken binnen het Missiegedreven Topsectoren- en Innovatiebeleid. De regeling is dan ook onderdeel van onze inzet in het Missiegedreven Topsectoren- en Innovatiebeleid.</p>					

	<p>Iedere SPRONG-aanvraag verhoudt zich tot 1 van de 6 Kennis en Innovatie Agenda's (KIA's):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Energietransitie & duurzaamheid • Landbouw, Water, Voedsel • Gezondheid & zorg • Veiligheid • Sleuteltechnologieën • Maatschappelijk verdienvermogen
Consortium	<p>Bij elke aanvraag zijn ten minste 2 hogescholen betrokken. Een hogeschool mag onbeperkt als mede-aanvrager optreden.</p> <p>De hogeschool stelt zelf vast wat een onderzoeksgroep is. Een onderzoeksgroep kan globaal omschreven worden als een samenhangende groep onderzoekers die vanuit dezelfde strategie hun onderzoek verrichten.</p> <p>De onderzoeksgroep heeft voldoende onderzoeksexpertise in huis en staat in nauwe verbinding met de beroepspraktijk en het onderwijs. De onderzoeksgroep heeft eenduidig beleid waarmee de kwaliteit en kwantiteit van het onderzoek is geborgd. Daarnaast is er een strategisch personeelsbeleid met aandacht voor leiderschapsvaardigheden, carrièreperspectief en professionalisering.</p>
Vorm van financiering	Met SPRONG financieren we nadrukkelijk onderzoeksgroepen, geen onderzoek.
Maximale subsidie	Je kunt maximaal € 1 miljoen aanvragen voor een periode van 4 jaar. Dit is het bedrag voor de 1e helft van het 8-jarige SPRONG-traject. De partners in de SPRONG-groep, waaronder de hogescholen zelf, dragen minimaal 50% bij aan de totale trajectkosten. Dit kan in geld of in natura. De totale projectomvang is dus € 2 miljoen.
Meer informatie	https://regieorgaan-sia.nl/financiering/sprong/

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
Raak-MKB	SIA	**	***	€10.5	n.t.b.
Doel	Lectoren en onderzoekers van hogescholen doen samen met hbo-professionals uit de publieke sector praktijkgericht onderzoek. Gezamenlijk komen ze tot kennis en innovaties die bijdragen aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken. De uitkomsten van het onderzoek helpen ook om het onderwijs van hogescholen actueel te houden en dragen bij aan de wetenschappelijke kennisbasis van het thema waarop het onderzoek plaatsvindt.				
Looptijd project	2 jarig onderzoek met MKB				
Focus/prioriteiten	In een RAAK-mkb-onderzoek staat een vraag uit het mkb centraal. Hogescholen en andere kennisinstellingen en minimaal 6 mkb-ondernemingen doen in een consortium onderzoek naar praktisch toepasbare oplossingen voor de vraag. Oplossingen kunnen de vorm hebben van een prototype, een nieuwe werkwijze of een ander toepasbaar resultaat.				
Consortium	Hogescholen en minimaal 6 MKB's				
Vorm van financiering	Subsidie				
Maximale subsidie	De subsidie is maximaal € 300.000 per aanvraag. De partners in onderzoek dragen 50% bij aan de totale projectkosten. De partners in het onderzoek, waaronder de hogeschool zelf, dragen minimaal 50% van het onderzoeksbudget bij. Dit kan in geld of in natura.				
Meer informatie	https://regieorgaan-sia.nl/financiering/raak-publiek/				

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
Raak-PRO	SIA	**	***	€10.5	n.t.b.
Doel	Lectoren en onderzoekers van hogescholen doen samen met hbo-professionals uit de publieke sector praktijkgericht onderzoek. Gezamenlijk komen ze tot kennis en innovaties die bijdragen aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken. De uitkomsten van het				

	onderzoek helpen ook om het onderwijs van hogescholen actueel te houden en dragen bij aan de wetenschappelijke kennisbasis van het thema waarop het onderzoek plaatsvindt.
Looptijd project	2 jarig onderzoek
Focus/prioriteiten	In een RAAK-publiek-onderzoek staat een vraag uit de publieke sector centraal. Hogescholen en minimaal 2 publieke partijen doen in een consortium onderzoek naar praktisch toepasbare oplossingen voor de vraag. Oplossingen kunnen de vorm hebben van een prototype, een nieuwe werkwijze of een ander toepasbaar resultaat. Het onderzoek levert daarnaast een aantoonbare bijdrage aan de vernieuwing van het hoger beroepsonderwijs.
Consortium	Het consortium bestaat, naast de hogeschool, minimaal uit 2 mkb-ondernemingen of publieke partijen uit de beroepspraktijk of een combinatie van beide.
Vorm van financiering	Subsidie
Maximale subsidie	De subsidie is maximaal € 700.000 per aanvraag. De partners in onderzoek dragen 50% bij aan de totale projectkosten. De partners in onderzoek dragen 30% bij aan de totale projectkosten.
Meer informatie	https://regieorgaan-sia.nl/financiering/raak-publiek/

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
Raak-publiek	SIA	**	***	€10.5	20 juni 2023
Doel	Lectoren en onderzoekers van hogescholen doen samen met hbo-professionals uit de publieke sector praktijkgericht onderzoek. Gezamenlijk komen ze tot kennis en innovaties die bijdragen aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken. De uitkomsten van het onderzoek helpen ook om het onderwijs van hogescholen actueel te houden en dragen bij aan de wetenschappelijke kennisbasis van het thema waarop het onderzoek plaatsvindt.				
Looptijd project	2 jarig onderzoek				
Focus/prioriteiten	In een RAAK-publiek-onderzoek staat een vraag uit de publieke sector centraal. Hogescholen en minimaal 2 publieke partijen doen in een consortium onderzoek naar praktisch toepasbare oplossingen voor de vraag. Oplossingen kunnen de vorm hebben van een prototype, een nieuwe werkwijze of een ander toepasbaar resultaat. Het onderzoek levert daarnaast een aantoonbare bijdrage aan de vernieuwing van het hoger beroepsonderwijs.				
Consortium	Hogescholen en minimaal 2 publieke partijen				
Vorm van financiering	Subsidie				
Maximale subsidie	De subsidie is maximaal € 300.000 per aanvraag. De partners in onderzoek dragen 50% bij aan de totale projectkosten. De partners in het onderzoek, waaronder de hogeschool zelf, dragen minimaal 50% van het onderzoeksbudget bij. Dit kan in geld of in natura.				
Meer informatie	https://regieorgaan-sia.nl/financiering/raak-publiek/				

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
Sportinnovator Vouchers 2023	ZonMw	**	***	€500k	25-5-2023
Doel	Het creëren van een samenhangend ecosysteem tussen sport, wetenschap, bedrijfsleven en overheid				
Looptijd project	Maximaal 18 maanden				
Focus/prioriteiten	Het doel van de vouchers is om innovatie op het gebied van sport en bewegen aan te jagen op één van de volgende thema's: <ul style="list-style-type: none"> • Sporten en sportief bewegen: voor iedereen op ieder niveau; • Verduurzamen van de sport en sportaccommodaties; • Excelleren in de sport: topsport en breedtesport. 				
Consortium	Sportinnovator-centrum en minimaal 1 partner vanuit quadruple helix				
Vorm van financiering	Subsidie				
Maximale subsidie	Vouchers: € 25.000				

Meer informatie	https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/sport-en-bewegen/programmas/programma-detail/sportinnovator/
------------------------	---

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
Steunfonds Pro Juventute Nederland	Fonds	***	*	Onbepaald	Continue
Doel	Vernieuwende activiteiten voor kinderen en jongeren in problemen, bij voorkeur in de ambulante jeugdzorg. Ook richt het fonds zich op financiële ondersteuning van onderzoek en publiciteit op het terrein van de jeugdzorg				
Looptijd project	Onbepaald				
Focus/prioriteiten	Criteria voor de beoordeling van aanvragen zijn: <ul style="list-style-type: none"> • het initiatief past bij de doelstellingen van het Steunfonds; • het initiatief dient de doelgroep nieuw perspectief en kansen te bieden; • de inhoud en de verwachte opbrengsten zijn specifiek beschreven; • het initiatief is gericht op inbedding in de (reguliere) praktijk; • het initiatief wordt uitgevoerd door een betrouwbare en deskundige organisatie; • er is een communicatieplan voor de verspreiding van opgedane kennis; • de stichting geeft de voorkeur aan innovatieve projecten die bijdragen aan duurzame vernieuwing van (reguliere) hulpverlening. 				
Consortium	Onbepaald				
Vorm van financiering	Fondsbijdrage				
Maximale subsidie	Onbepaald				
Meer informatie	http://www.fondsvoorjeugdhulp.nl/				

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
Stichting Suffugium	Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie	**	**	€ 25k	31-8-2023
Doel	Ondersteunen van talentvolle onderzoekers door middel van kortlopende subsidies op het gebied van de kinder- en jeugdpsychiatrie				
Looptijd project	Kortlopend				
Focus/prioriteiten	Focus op kinder- en jeugdpsychiatrie (kwetsbare kinderen)				
Vorm van financiering	Fondsbijdrage				
Maximale subsidie	€ 25.000				
Meer informatie	https://www.kenniscentrum-kjp.nl/nieuws/subsidie-suffugium/				

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
Subsidieregeling economie, kennis en talentontwikkeling Noord-Brabant 2022	Provincie	***	***		1-10-2023 1-10-2024
Doel	Stimuleren van projecten die nieuwe of vernieuwende economische activiteiten bevorderen				
Looptijd project	Maximaal 2 jaar				
Focus/prioriteiten	Het innovatieve product, de innovatieve dienst of het innovatieve productieproces is gericht op een of meer van de volgende Kennis- en Innovatie Agenda's en de submitties, waaronder gezondheid en zorg.				
Consortium	Mkb-ondernemingen en (eventueel) kennisinstellingen				
Vorm van financiering	Subsidie				
Maximale subsidie	Tussen € 25.000 en € 45.000				
Meer informatie	https://www.brabant.nl/loket/subsidies/op-alfabet				

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
Ten Hag Supportfonds	Fonds	***	*	-	-
Doel	Stimuleren van kennis, innovatie en ondernemerschap in de regio Twente				

Focus/prioriteiten	Ondersteuning van initiatieven die de zichtbaarheid van Twentse innovaties vergroten in de regio
Consortium	Twentse ondernemers
Vorm van financiering	Gift
Maximale subsidie	€ 5.000
Meer informatie	http://www.tenhagsupportfonds.nl/

Titel	Loket	Kans	Moeilijkheid	Budget	Deadline
WBSO (Wet Bevordering Speur en Ontwikkelingswerk)	RVO	***	***	€1.4 mio	-
Doel	Ontwikkeling technische nieuwe producten, apparatuur of diensten Technisch-wetenschappelijk onderzoek				
Looptijd project	Maximaal 12 maanden				
Focus/prioriteiten	Speur- en ontwikkelingswerk medewerkers				
Consortium	MKB-ondernemers				
Vorm van financiering	Fiscale subsidie				
Maximale subsidie	Geen maximum. Subsidie vergoedt een deel van de loonkosten van een S&O-project (Speur en Ontwikkeling)				
Meer informatie	https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/wbso				

5. Beoogde netwerken per onderzoeksvraag

Kennis en innovatievragen:

Kennis- en innovatie agenda			
Innovatievragen	Levensloop	Context	Factoren
	Focus 0-6 jaar	Focus verbinden contexten vanuit de schoolcontext	Focus externe factoren
	1.Hoe creëer je een sociale, fysieke en digitale omgeving die bewegen afdwingt voor kinderen van 0-6 jaar?	1.Hoe krijg je specifieke doelgroepen die momenteel onvoldoende (goed) bewegen waaronder meiden, kinderen met beperking, kinderen met een lage SES, migratieachtergrond in beweging in verschillende contexten?	1.Wat zijn de actuele gegevens van de personen (vaardigheid, kennis, vertrouwen, motivatie, beweeggedrag) en de externe factoren op regionaal en landelijk niveau? (Bijvoorbeeld middels een regionaal en nationaal dashboard-systeem dat elk jaar die data ververst)
	2.Hoe kunnen we zowel op nationaal als ook op regionaal en lokaal niveau beleidsmaatregelen en -initiatieven met elkaar integreren zodat deze elkaar versterken in plaats van naast elkaar te bestaan (voorbeeld op school bewegen)?		
Kennisvraag	3.Hoe houd je de intrinsieke motivatie van het jonge kind (0-6 jaar) om te bewegen in stand?	2.Hoe behoud je bepaalde doelgroepen die wel in een bepaalde context actief zijn waardoor ze niet uitvallen?	2.Op welke wijze kunnen we externe factoren (sociale omgeving, fysieke omgeving en beleid) en de interne belemmeringen van een persoon opheffen en zorgen voor voldoende beweeggedrag? (werkzame principes onderzoeken)
		3.Wat is het wenselijke integrale sport- en beweegbeleid en hoe kunnen we dat realiseren?	

Beoogde netwerken per onderzoeksvraag, geel gearceerd = expertise.

	Levensloop	Contexten	Factoren	Functie
Kennisinstellingen				
Lectorenplatform	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	Facilitator, praktijkonderzoek, HBO-professionals: docenten, buurt sportcoach
Hooglerarenplatform	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	Wetenschap, fundamenteel onderzoek, koppeling met

				andere langdurige onderzoeksprogramma's (e.g. livelines)
MBO's	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	Praktijk, onderzoek naar uitvoering, koppeling met MBO-beroepsgroep (kinderopvang ed)
Bedrijven				
Onderzoeksbedrijven (mulier, Vilans, movisie)	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	Specifieke (literatuur)onderzoeksvragen
Netwerkbedrijven (innosports, FitNL,)	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	Lerend netwerk faciliteren met name gericht op contexten
Serious gaming (8D games, embedded fitness)	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	Interventie-ontwikkelaar activiteit en digitale omgeving
Databedrijven (SDV, Wefitter,	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	Monitoring en evaluatie
Bedrijven gericht op omgeving (planologie: ICS,)	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	Interventie-ontwikkelaar
Sportbedrijven: (huis voor de sport, special heroes), sportkracht 12	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	Interventie ontwikkelaar
Overheid				
VSG	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	Beleidsontwikkelaar, lerend netwerk
Gemeentes (lokaal)	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	Beleidsontwikkelaar, lerend netwerk
GGD	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	Monitoring, data
VWS	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	Beleid, regiefunctie lerend netwerk
OCW	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	Beleid, regiefunctie lerend netwerk
SLO	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	School: interventie ontwikkelaar
Kenniscentrum sport en bewegen	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2	Verspreiden en bundelen kennis, lerend netwerk

NOC/NSF	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2,	Verspreiden en bundelen kennis, lerend netwerk: sportvereniging
Praktijk				
Scholen	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2,	Uitvoeringsplaats, vraagarticulatie en lerend netwerk
Wijkverenigingen	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2,	Uitvoeringsplaats, vraagarticulatie en lerend netwerk
Oudervereniging (bv Balans)	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2,	Lerend netwerk mbt doelgroep
Sportvereniging	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2,	Uitvoeringsplaats, vraagarticulatie en lerend netwerk
Kinderdagverblijven	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2,	Uitvoeringsplaats, vraagarticulatie en lerend netwerk
Bestaande netwerken/akkoorden				
Beweegalliantie	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2,	Lerend netwerk: landelijk
Sportakkoord (SPUK)	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2,	Lerend netwerk: beleid
School en omgeving (BIOR)	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2,	Lerend netwerk: interventie koppeling
Gezonde school	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2,	Lerend netwerk: interventie koppeling
Preventieakkoord	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2,	Lerend netwerk: beleid
Gezond en Actief leven akkoord (GALA)	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2,	Lerend netwerk: beleid
KVLO	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2,	Lerend netwerk: beleid onderwijs
Beweegrijke en gezonde generatie	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2,	Lerend netwerk: beleid onderwijs: gezondheid
Financieringsnetwerken; groeifonds, LSH, SIA-RAAK, MOOI, Living labs	L 1,2,3	C 1,2,3	F 1,2,	Financiële ondersteuning, landelijke regie